

UCHWAŁA NR XXVIII/304/2026
RADY MIEJSKIEJ RUMI

z dnia 23 kwietnia 2026 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób
Doznających Przemocy Domowej w Gminie Miejskiej Rumia na lata 2026-2030

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 ze zm.), art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673 ze zm.), Rada Miejska Rumi uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Miejskiej Rumia na lata 2026 - 2030, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

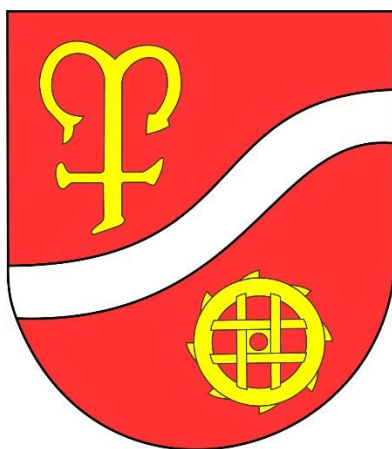
§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Rumi.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Miejskiej Rumi

Krzysztof Woźniak

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2026-2030

SPIS TREŚCI

I WPROWADZENIE	4
I 1. Wstęp.....	4
I 2. Podstawy prawne.....	7
I 3. Zgodność z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu	7
II Diagnoza zjawiska przemocy domowej	12
II 1. Dane ogólnopolskie	12
II 2. Dane wojewódzkie.....	19
II 3. Dane powiatowe.....	19
II 4. Dane Gminy Rumia	21
II 4.1. Procedura „Niebieskie Karty”	22
II 4.2. Zespół Interdyscyplinarny	28
II 4.3. Punkt konsultacyjny ds. uzależnień i przemocy w rodzinie	30
III Analiza swot	33
IV Założenia programu.....	37
IV 1. Kierunki działań	38
IV 2. Adresaci programu i realizatorzy	39
V Obszary, kierunki i działania w programie	40
V 1. Obszar 1	40
Profilaktyka, diagnoza i edukacja społeczna	40
V 2. Obszar 2	42
Ochrona i wsparcie osób doznających przemocy domowej	42

V 3. Obszar 3	46
Oddziaływania na osobę stosującą przemoc domową.....	46
V 4. Obszar 4	47
VI Realizacja programu.....	48
VII Przewidywane efekty realizacji programu	49
VIII Sposób monitorowania i sprawozdawczości	49

I WPROWADZENIE

I 1. WSTĘP

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata: 2026 -2030 to dokument, o którym mowa w art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej, który ma być narzędziem aktywnego, racjonalnego realizowania polityki w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w Gminie Rumia.

Przemoc domowa to w świetle ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste członków osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę, ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej, istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Główne rodzaje przemocy:

Fizyczna - naruszanie nietykalności fizycznej. Przemoc fizyczna jest intencjonalnym zachowaniem powodującym uszkodzenie ciała lub niosącym takie ryzyko, np.: popychanie, szarpanie, ciągnięcie, szturchanie, klepanie, klapsy, ciągnięcie za uszy, włosy, szczypanie, kopanie, bicie ręką, pięścią, uderzenie w twarz - tzw. "policzek", przypalanie papierosem, duszenie, krępowanie ruchów, itp.

Psychiczna - naruszenie godności osobistej. Przemoc psychiczna zawiera przymus i groźby np.: obrażanie, wyzywanie, osądzanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, grożenie, nieliczenie się z uczuciami, krzyczenie, oskarżanie, obwinianie, oczernianie, krzywdzenie zwierząt, czytanie osobistej korespondencji, ujawnianie tajemnic, sekretów,

wyśmiewanie, lekceważenie, itp. Przemoc psychiczna jest najczęstszą formą przemocy i jest trudna do udowodnienia.

Seksualna - naruszenie intymności. Przemoc seksualna polega na zmuszanie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu, np.: wymuszanie pożycia, obmacywanie, gwałt, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, nieliczenie się z życzeniami partnerki/partnera, komentowanie szczegółów anatomicznych, ocenianie sprawności seksualnej, wyglądu, itp.

Ekonomiczna - naruszenie własności. Przemoc ekonomiczna wiąże się celowym niszczeniem czyjejś własności, pozbawianiem środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby, np.: niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, przeglądanie dokumentów, korespondencji, dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek "na wspólne konto", sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów, itp.

Zaniedbanie - naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich. Jest formą przemocy ekonomicznej i oznacza np.: nie dawanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, itp.

Źródło: Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” 29.09.2021r.: <http://www.niebieskalinia.info/index.php/przemoc-w-rodzinie/8-rodzaj-przemoc>.

Krzywdzenie dzieci wg D.G. Gill’a to każde działanie lub beczynność jednostek, instytucji lub społeczeństwa jako całości i każdy rezultat takiego działania lub beczynności, który ogranicza równe prawa i swobody dzieci i/lub zakłóca ich optymalny rozwój.

Rodzaje przemocy wobec dzieci:

Przemoc fizyczna to wszelkie celowe, intencjonalne działania wobec dziecka powodujące urazy na jego ciele np.: bicie, szarpanie, popychanie, rzucanie przedmiotami, itp. Przemocą będzie również bicie dziecka „dla jego dobra”, „żeby się lepiej uczyło”, „żeby się słuchało”, „żeby posprzątało”. To znaczy, że nawet jeśli za zadaniem bólu kryje się intencja wsparcia lub

przyspieszenia rozwoju dziecka, mamy do czynienia z przemocą (istnieją bardziej skuteczne, niekrzywdzące metody - niż np. bicie - do zachęcenia dziecka by sprzątnęło pokój).

Wykorzystanie seksualne to każde zachowanie osoby starszej i silniejszej, które prowadzi do jej seksualnego podniecenia i zaspokojenia kosztem dziecka np.: ekshibicjonizm, uwodzenie, świadome czynienie dziecka świadkiem aktów płciowych, zachęcanie do rozbierania się i do oglądania pornografii, dotykanie miejsc intymnych lub zachęcanie do dotykania osoby stosującej przemoc, różne formy stosunku seksualnego, itp. Ważna jest tu zwłaszcza intencja zaspokojenia własnych potrzeb osoby stosującej przemoc bez uwzględniania potrzeb i możliwości osoby doznającej przemocy.

Przemoc emocjonalna to intencjonalne, nie zawierające aktów przemocy fizycznej, zachowania dorosłych wobec dzieci, które powodują znaczące obniżenie możliwości prawidłowego rozwoju dziecka np.: wyzwiska, groźby, szantaż, straszenie, emocjonalne odrzucenie, nadmierne wymagania nieadekwatne do wieku i możliwości dziecka, niszczenie ważnych dla niego rzeczy lub zwierząt, nieposzanowanie granic prywatności, itp. Szczególnie trwałe ślady pozostawia po sobie przemoc ze strony osób ważnych dla rozwoju dziecka, zwłaszcza rodziców. O ile dzieci dość szybko zdają sobie sprawę z odrębności fizycznej od rodziców, o tyle emocjonalnie są z nimi tożsame przez wiele lat. Krzywda płynąca z ich strony ma więc wielki wpływ na utrudnione formowanie się jego relacji z innymi ludźmi, obrazu siebie i wreszcie osobowości.

Zaniedbywanie to niezaspokajanie podstawowych potrzeb dziecka zarówno fizycznych, takich jak właściwe odżywianie, ubieranie, ochrona zdrowia, edukacja, jak i psychicznych jak poczucie bezpieczeństwa, doświadczania miłości i troski. Dziecko zaniedbywane nie odbierając od ważnych dla siebie ludzi dostatecznej ilości sygnałów o ważności swoich potrzeb uczy się, że nie jest ważne i cenne. W ślad za tym mogą iść dwojake strategie zaradcze: wiara, że tak jest naprawdę i stopniowe wycofywanie się z wszelkiej aktywności lub uciążliwa dla otoczenia walka o dostrzeżenie (tzw. „lepkość”, agresywność lub „dziwność”).

Również małoletni będący świadkiem przemocy domowej wobec osób jej doznających, jest w tej sytuacji osobą doznającą przemocy domowej w rozumieniu ustawy.

I 2. PODSTAWY PRAWNE

Obowiązek opracowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej wynika z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. z. U. z 2025 r. poz. 1673 z późn. zm.).

Na podstawie art. 6 ust. 1 ww. ustawy zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1214 z późn. zm.) lub ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.), chyba że przepisy niniejszej ustawy stanowią inaczej.

Art. 6 ust. 2 - Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- 3) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

I 3. ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI WYŻSZEGO RZĘDU

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej Art. 40: Nikt nie może być poddany torturom ani okrutnemu, niehumanitarnemu lub poniżającemu traktowaniu i karaniu. Zakazuje się stosowania kar cielesnych.
2. Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzona w Rzymie dnia 4 listopada 1950 Art. 3: Zakaz tortur; Art. 4: Zakaz niewolnictwa i pracy przymusowej.
3. Konwencja o ochronie praw człowieka zmieniona następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełniona Protokołem nr 2 Art. 5: Prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego.

4. Konwencja o prawach dziecka z dnia 20 listopada 1989 roku Art. 3 ust. 1:
We wszystkich działaniach dotyczących dzieci, podejmowanych przez publiczne lub prywatne instytucje opieki społecznej, sądy, władze administracyjne lub ciała ustawodawcze, sprawą nadrzędną będzie najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka
5. Rekomendacja Komitetu Ministrów Rady Europy nr R(85)4 w sprawie przemocy w rodzinie z 26 marca 1985 roku. Rekomendacja poleca rządowi powzięcie środków zapobiegawczych w kwestii przemocy w rodzinie, polegających na zwiększaniu świadomości społecznej, szkoleń dla osób mających styczność ze zjawiskiem z racji wykonywanego zawodu oraz wsparcia i pomocy ofiarom
6. Rekomendacja Komitetu Ministrów Rady Europy nr R(90)2 w sprawie reakcji społecznych na przemoc w rodzinie z 15 stycznia 1990 roku. Rekomendacja dotyczy środków socjalnych w przypadku przemocy w rodzinie, zaleca zwiększanie świadomości społecznej. Powinno ono nastąpić poprzez zasygnalizowanie społeczeństwu powagi problemu, ukazanie negatywnych konsekwencji zjawiska oraz przeciwdziałanie usprawiedliwieniom przemocy obecnej w mediach.
7. Rekomendacja Rady Europy 1450(2000) dotycząca przemocy wobec kobiet w Europie. Rekomendacja zaleca sporządzić europejski program zwalczania przemocy wobec kobiet, którego celem jest: harmonizacja prawa i procedur w celu ustanowienia właściwego systemu europejskiego prawa pozytywnego; wprowadzenie przepisów zakazujących wszelkich form przemocy domowej; ustanowienie prawnego uznania gwałtu małżeńskiego i uznanie go za przestępstwo; zapewnienie większej ochrony kobietom (...); zapewnienie większej elastyczności zarówno w zakresie dostępu do wymiaru sprawiedliwości, jak i dostępności różnych procedur (...)
8. Rekomendacja Komitetu Ministrów Rady Europy Rec. (2002)5 w sprawie ochrony kobiet przed przemocą z 30 kwietnia 2002 roku. Środki ogólne dotyczące przemocy wobec kobiet: Pkt 2. Zagwarantowanie, aby kobiety nie były poddawane przemocy jakiegokolwiek rodzaju i ze strony kogokolwiek stanowi odpowiedzialność i leży w interesie państw, a także ma charakter priorytetu polityki krajowej. W tym celu państwa nie mogą powoływać się na zwyczaje, religię lub tradycję jako sposób na obejście tego zobowiązania. Pkt 3. Państwa członkowskie powinny wprowadzić, rozwijać i/lub ulepszać w razie potrzeby politykę krajową przeciwko przemocy, w oparciu o: 1. maksymalne bezpieczeństwo i pomoc dla ofiar; 2. nadanie ofiarom uprawnień poprzez optymalne wsparcie i pomoc, tak aby uniknąć podwójnej wiktymizacji; 3. przystosowanie prawa karnego i cywilnego, włącznie z procedurą

- sądową; 4. zwiększanie świadomości społecznej i edukację dzieci i młodych ludzi;
5. zapobieganie na wszystkich możliwych obszarach.
9. Konwencja o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej z 11 maja 2011 roku. Cele konwencji: ochrona kobiet przed wszystkimi formami przemocy oraz zapobieganie, ściganie i eliminacja przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, przyczynianie się do eliminacji wszystkich form dyskryminacji kobiet oraz wspieranie rzeczywistej równości kobiet i mężczyzn, w tym poprzez usamodzielnienie kobiet; stworzenie ogólnych ram, polityki i działań na rzecz ochrony i wsparcia wszystkich ofiar przemocy wobec kobiet i przemocy domowej; zacieśnianie współpracy międzynarodowej, mającej na celu eliminację przemocy wobec kobiet i przemocy domowej; zapewnienie wsparcia i pomocy organizacjom i organom ścigania by skutecznie współpracowały w celu przyjęcia zintegrowanego podejścia do eliminacji przemocy wobec kobiet i przemocy domowej.
10. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/36/UE z dnia 5 kwietnia 2011 roku w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego procederu oraz ochrony ofiar (Dz. Urz. UE L 101 z 15.04.2011, s. 1) Pkt 4. Unia zobowiązała się zapobiegać handlowi ludźmi i zwalczać ten proceder oraz chronić prawa osób będących ofiarami handlu.
11. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/99/UE z dnia 13 grudnia 2011 roku w sprawie europejskiego nakazu ochrony (w sprawach karnych) (Dz. Urz. UE L 338 z 21.12.2011, s. 2) Pkt 9. Niniejsza dyrektywa ma zastosowanie do środków ochrony, których szczególnym celem jest ochrona danej osoby przed czynem zabronionym innej osoby, mogącym w jakikolwiek sposób zagrozić jej życiu lub nieetykalności fizycznej, psychicznej czy seksualnej, np. poprzez uniemożliwienie wszelkich form molestowania, czy jej godności lub wolności osobistej, np. poprzez uniemożliwienie uprowadzenia, nękania i innych form przymusu pośredniego, oraz które mają na celu zapobieganie nowym czynom zabronionym lub ograniczenie skutków wcześniejszych czynów zabronionych. Te prawa osobiste przysługujące osobie podlegającej ochronie stanowią podstawowe wartości uznawane i upowszechniane we wszystkich państwach członkowskich.
12. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/93/UE z dnia 13 grudnia 2011 roku w sprawie zwalczania niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej, zastępująca decyzję ramową Rady 2004/68/WSiSW (Dz. Urz. UE L 335 z 17.12.2011, Pkt 34. Państwa

członkowskie powinny opracować lub udoskonalić strategie zapobiegania niegodziwemu traktowaniu w celach seksualnych oraz wykorzystywaniu seksualnemu dzieci, w tym środki mające na celu osłabienie i ograniczenie popytu na wszelkie formy wykorzystywania seksualnego dzieci oraz prowadzić kampanie informacyjne i kampanie mające na celu podnoszenie świadomości a także programy badawcze i edukacyjne, zmniejszając tym samym ryzyko, że dzieci będą stawać się ofiarami.

13. Dyrektywa 2012/29/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 października 2012 roku ustanawiająca normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw oraz zastępująca decyzję ramową Rady 2001/220/WSiSW (Dz. Urz. UE L 315 z 14.11.2012, s. 57) Pkt 4. (...) celem niniejszej dyrektywy jest dokonanie przeglądu i uzupełnienie zasad określonych w decyzji ramowej 2001/220/WSiSW oraz podjęcie istotnych działań służących zwiększeniu poziomu ochrony ofiar w całej Unii, w szczególności w ramach postępowania karnego.
14. Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023 – 2030, Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2026 Cel operacyjny 2. Profilaktyka uzależnień;
15. Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024–2030: Cel główny: Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce. Cele szczegółowe: Cel 1: zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Cel 2: zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doświadczających przemocy domowej. Cel 3: zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową. Cel 4: zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.
16. Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji”, który uległ aktualizacji na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030: Priorytety Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu: Priorytet I Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży, Priorytet II Zapewnienie spójności działań edukacyjnych, społecznych i zawodowych na rzecz dzieci i młodzieży, Priorytet III Aktywna integracja w społeczności lokalnej, Priorytet IV Bezpieczeństwo i aktywność osób starszych, Priorytet V Zapobieganie niepewności mieszkaniowej i przeciwdziałanie bezdomności, Priorytet VI Zarządzanie i zmiany strukturalne systemu integracji społecznej.

17. Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030, która pełni funkcję Strategii Polityki Społecznej; Cel strategiczny 2: Otwarta wspólnota regionalna; Cel operacyjny 2.2: Wrażliwość społeczna.
18. Regionalny Program Strategiczny w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego i wrażliwości społecznej; Cel szczegółowy 2: Wrażliwość społeczna.
19. Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2021–2030: cel główny to Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w województwie pomorskim. Trzy priorytety: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą domową oraz zwiększenie oddziaływań dotyczących osób stosujących przemoc domową, Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług
20. Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2030: cel główny to: ograniczenie skali występowania problemów alkoholowych, problemów wynikających z używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP na terenie województwa pomorskiego. Pięć celów szczegółowych: 1. Promocja zdrowia. Zadania na rzecz ograniczania stosowania substancji psychoaktywnych, w tym alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP, 2. Profilaktyka, 3. Redukcja szkód, rehabilitacja (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa, 4. Monitorowanie sytuacji epidemiologicznej w zakresie używania substancji psychoaktywnych, w tym alkoholu, substancji psychotropowych, środków odurzających, i NSP oraz postaw społecznych i reakcji instytucjonalnych, 5. Monitorowanie rynku napojów alkoholowych.
21. Regionalny Program Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu na lata 2025-2030: cel główny to: Zmniejszenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług społecznych w regionie. Trzy priorytety: 1. Rozwój form wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, 2. Przeciwdziałanie bezdomności i wykluczeniu mieszkaniowemu, 3. Wzmocnienie kadry systemu pomocy społecznej, w tym kadr realizujących usługi społeczne.

22. Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2030
Realizacji niniejszego dokumentu będą wyznaczać następujące kierunki: Prowadzenie lokalnych inicjatyw na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w tym:

- podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej na zjawisko przemocy,
- zapewnienie pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy.
- oddziaływania korekcyjno-edukacyjne i psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc.
- rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia osób i rodzin wymagających wsparcia w ośrodku wsparcia.

23. Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2028

24. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Rumia na lata 2025-2029

25. Diagnoza lokalnych zagrożeń w Gminie Rumia w roku 2025

II DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

II 1. DANE OGÓLNOPOLSKIE

Przemoc domowa jest w Polsce, podobnie jak w innych krajach, jednym z problemów społecznych, który wymaga podejmowania szeroko zakrojonych działań przeciwdziałających temu zjawisku.

Niebagatelny wpływ na stosowanie przemocy domowej ma dziedziczenie wzorca przemocy ze środowiska pochodzenia. Dzieci wychowujące się w środowisku domowym z problemem przemocy przyswajają sobie zachowania dorosłych, których są świadkami lub ofiarami. Uczą się, że sposobem rozwiązywania konfliktów jest przemoc.

Wpływ na stosowanie przemocy domowej może mieć także uzależnienie od alkoholu lub jego nadużywanie. Statystyki pokazują, że wiele osób stosujących przemoc domową w chwili popełnienia czynu jest pod wpływem alkoholu. Należy pamiętać, że alkohol osłabia kontrolę nad zachowaniem i zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności. Uzależnienie od alkoholu nie zwalnia z odpowiedzialności za swoje czyny, mimo

że osoby stosujące przemoc często wykorzystują fakt bycia nietrzeźwym jako czynnik usprawiedliwiający ich zachowanie. Coraz częściej przyczyną przemocy domowej jest uzależnienie nie tylko od alkoholu, ale także uzależnienie od innych substancji psychoaktywnych. Zgodnie z danymi przedstawionymi w Raporcie o stanie narkomanii w Polsce - w 2018 r. odsetek populacji w wieku 15-64 lata sięgających po narkotyki wynosił 5,4%.

Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej w oparciu o postanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie realizowanego w różnych perspektywach czasowych zlecało przeprowadzenie badań mających na celu zdiagnozowanie zjawiska przemocy domowej. Badania realizowano co dwa lata wskazując w nich szczególne obszary poddawane analizie.

W 2019 r. na zlecenie Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej było realizowane badanie pn. "Ogólnopolska diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie", które pokazało, że zwiększa się świadomość Polaków na temat zjawiska przemocy domowej, jak i na temat mechanizmów doznawania przemocy.

Na poziomie deklaratywnym zdecydowana większość Polaków nie myśli o przemocy domowej w sposób stereotypowy i potrafi zidentyfikować zachowania, które świadczą o występowaniu przemocy. Badanie pokazało, że ok. 85%-90% Polaków identyfikuje różne sytuacje, które świadczą o występowaniu przemocy jako nieakceptowalne, co może świadczyć o coraz większej świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej. Nadal jednak około 10% dorosłych osób uznaje różnego rodzaju przemocowe zachowania za normalne.

Kobiety i mężczyźni nieco różnią się w tym, jak postrzegają przemoc. W największym stopniu w odniesieniu do stwierdzenia "Rodzice mają prawo bić swoje dzieci", z którym zgadza się 13% mężczyzn i 5% kobiet. Ogólną regułą jest to, że mężczyźni w większym zakresie akceptują dopuszczalność analizowanych w badaniu przejawów przemocy.

Najbardziej kontrowersyjna opinia na temat przemocy domowej to stwierdzenie "Ofiary przemocy domowej akceptują swoją sytuację". W tym przypadku Polacy są podzieleni niemal po równo - około 40% zgadza się z tym poglądem i tyle samo nie zgadza, pozostałe osoby nie mają wyrobionego zdania.

Osoby, które uważają, że z różnych powodów lepiej nie wtrącać się w życie rodzin doznających przemocy, stanowią około kilkunastu procent ogółu społeczeństwa. Zdaniem ekspertów w praktyce waga tego problemu jest większa, bo ludzie, którzy realnie obserwują przemoc w swoim otoczeniu, rzeczywiście boją się reagować lub też nie wiedzą, co powinni

zrobić. Z tego względu działania edukacyjne i kampanie społeczne powinny koncentrować się również na świadkach przemocy i na tym, jak należy reagować w sytuacji bycia świadkiem przemocy.

W 2021 r. na zlecenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej zostało przeprowadzone badanie "Ogólnopolska diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie wobec dzieci". Głównym celem badania było dokonanie diagnozy skali zjawiska przemocy domowej wobec dzieci w Polsce.

Według Polaków najbardziej rozpowszechnioną formą przemocy domowej wobec dzieci była przemoc psychiczna. W drugiej kolejności najczęściej występujące to: zaniedbanie oraz przemoc fizyczna. Prawie co piąte dziecko w Polsce doznawało przemocy fizycznej (19%) i psychicznej (18%). 9% doznało przemocy ekonomicznej, a 8% seksualnej.

Nieznacznie częściej osobą stosującą przemoc był mężczyzna. 54% mężczyzn przyznało, że zdarzyło im się dać dziecku klapsa, w porównaniu do 45% kobiet. Co piąty Polak przyznał, że były sytuacje, kiedy obrażał, zwymyślał dziecko oraz uderzył je dłonią po ciele a 15% przyznaje, że zdarzyło mu się zastraszać dziecko (odpowiednio 13%, 15% oraz 9% w przypadku kobiet). 38% dzieci poniżej 18 lat dostało od rodzica/opiekuna klapsa. 16% dzieci poniżej 18. roku życia było obrażane i wyzywane, 12% zostało kiedykolwiek uderzone dłonią po ciele, a 8% doznaje/doznawało zastraszania.

Większość osób (61%), które zaobserwowały przemoc w swoim otoczeniu, podjęła w związku z tym działania. Była to przede wszystkim rozmowa, uświadomienie problemu (26%) oraz zgłoszenie na Policję (20%) czy do pomocy społecznej (18%). Osoby, które nie podjęły żadnych działań w związku z zauważeniem występowania przemocy, przyznały, że nie zrobiły tego głównie ze względu na poczucie, że nie chcą się wtrącać (19%) i z obawy, strachu (19%).

Polacy ocenili swoją wiedzę dotyczącą przemocy domowej na dość wysoką. Prawie połowa (49%) uważa, że wie o przemocy domowej wobec dzieci dużo lub sporo (43%).

Zdaniem prawie co trzeciego Polaka (34%) problem przemocy domowej wobec dzieci w trakcie pandemii nasilił się. Osoby, które miały kontakt z instytucjami lub korzystały z ich pomocy w czasie pandemii, generalnie oceniają, że spadła ich dostępność, natomiast nie wpłynęło to znacząco na pogorszenie się skuteczności otrzymanej pomocy.

Doświadczenia przemocy w dzieciństwie w bardzo dużym stopniu rzutują na dorosłe życie. Wyniki badania pokazały, że prawie co trzeci Polak (32%) przyznaje, że w dzieciństwie doświadczał przemocy fizycznej, a 28% badanych przyznało, że doznawało przemocy

psychicznej. Przemocy najczęściej dopuszczali się członkowie najbliższej rodziny: ojciec, matka, rodzeństwo.

Zdecydowana większość Polaków (81%) była również świadoma, że dziecko doznaje przemocy również wtedy, gdy widzi przemoc między swoimi rodzicami.

Polacy byli prawie jednomyślni w przekonaniu, że każdy, kto dostrzega przemoc w rodzinie wobec dziecka, powinien zareagować.

W 2022 r. Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej zleciło przeprowadzenie badań na temat skali zjawiska przemocy w rodzinie wśród kolejnej grupy osób, która może być szczególnie narażona na stosowanie przemocy domowej, tj. wśród osób starszych i niepełnosprawnych.

Z przeprowadzonych badań wynika, że wśród osób niepełnosprawnych najczęściej była wskazywana przemoc psychiczna (jej doznawanie zadeklarowało 78,1% osób niepełnosprawnych biorących udział w badaniu) oraz fizyczna (57,8%). W przypadku osób starszych - przemoc psychiczna (87,3%), fizyczna (43,1%) i ekonomiczna (43,1%). Podobnie w przypadku osób starszych i osób niepełnosprawnych - przemoc psychiczna (70,2%) oraz fizyczna (45,2%) i ekonomiczna (41,1%).

Najczęściej występującą formą przemocy wobec osób starszych była przemoc psychiczna, a następnie przemoc fizyczna, ekonomiczna i zaniedbanie, a najrzadziej natomiast przemoc seksualna.

Przemocy fizycznej doznawały najczęściej osoby niepełnosprawne - 57,8% respondentów z tej grupy; w następnej kolejności osoby starsze niepełnosprawne - 45%; najrzadziej, ale równie często osoby starsze. Przemocy psychicznej najczęściej doznawały osoby starsze 87%, osoby niepełnosprawne 78%. Natomiast osoby starsze niepełnosprawne wskazały, że doznają przemocy psychicznej w 7%. Inaczej wyglądała sytuacja w przypadku przemocy seksualnej, której wśród badanych najczęściej doznawały osoby niepełnosprawne - co piąty badany z tej grupy; a w dalszej kolejności także co 6. osoba starsza niepełnosprawna oraz co 8. badana osoba starsza. Przemoc ekonomiczna była najczęściej doznana przez osoby starsze - 43% i osoby starsze niepełnosprawne - 41%. Doznawała jej też co trzecia badana osoba niepełnosprawna. Zaniedbania doznała co trzecia badana osoba starsza, 3% osób starszych niepełnosprawnych i co piąta badana osoba niepełnosprawna.

Jednym z ważniejszych wniosków płynących z pogłębionych wywiadów jakościowych, które dotyczyły rodzajów przemocy, jakiej doznają osoby starsze i osoby niepełnosprawne, jest

to, że niemalże zawsze różne formy przemocy łączyły się ze sobą i były stosowane razem lub naprzemiennie w stosunku do tej samej osoby.

Osobą stosującą przemoc domową wobec osób starszych i niepełnosprawnych byli najczęściej mężczyźni z najbliższego środowiska domowego: mężowie, partnerzy, ojcowie, a rzadziej dorośli synowie.

Najczęściej wskazywane przejawy przemocy wobec osób starszych i niepełnosprawnych to znieważanie, wyzwiska, ośmieszanie, lekceważenie, zastraszanie, szantażowanie, zabieranie/używanie własności osoby starszej bez jej zgody, popychanie, szturchanie, zabieranie pieniędzy.

Na podstawie „Ogólnopolskiej diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie” (Raport Kantar Polska dla Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z 2019 roku) można stwierdzić, że 30% respondentów potwierdza bycie osobą stosującą przemoc domową – jednokrotnym 9%, kilkukrotnym 17% i wielokrotnym 3%. Oznacza to, że ponad 9 mln Polaków przyznaje się do stosowania przemocy domowej, a około 6 mln było w takiej sytuacji kilku- lub wielokrotnie. Do stosowania przemocy psychicznej przyznało się najwięcej osób (24%), w dalszej kolejności do fizycznej (11%), a w najmniejszym zakresie do ekonomicznej (5%) i seksualnej (2%).

Ponad połowa Polaków (57%) twierdzi, że doświadczyli jakiejś formy przemocy domowej, przy czym mogło to być zarówno niedawno, jak i wiele lat temu. Najpowszechniejsza jest przemoc psychiczna – takie doświadczenie deklaruje 53% badanych, przy czym, jeśli chodzi o wielokrotne formy przemocy na jakimkolwiek etapie życia to odsetek ten wynosi 15%. Co czwartego Polaka (23%) dotknęła kiedykolwiek w rodzinie przemoc fizyczna, zaś 6% badanych doświadczyło jej wielokrotnie, 13% przyznało, że dotyczy ich przemoc ekonomiczna, a 5%, że seksualna.

Prawie co piąty Polak (18%) zna w swoim otoczeniu czy sąsiedztwie rodziny, w których dochodzi do różnych form przemocy wobec dzieci. Najczęściej respondenci słyszeli o jednostkowych przypadkach – 13% powiedziało, że zna jedną taką rodzinę, bądź dwie. 56% osób, które przyznały, że znają w swoim otoczeniu rodziny, w których dochodzi do przemocy fizycznej, podjęło w związku z tym działania.

Według danych zebranych w roku 2023 przez Komendę Główną Policji statystyki kształtowały się następująco.

	Dane za rok 2023	
1.	Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” (ogółem), w tym:	62 170
a)	liczba formularzy wszczynających procedurę	54 029
b)	liczba formularzy dotyczących kolejnych przypadków przemocy domowej w trakcie trwającej procedury	8 141
2.	Liczba osób doznających przemocy domowej (ogółem), w tym:	77 832
a)	kobiet	51 631
b)	mężczyzn	9 162
c)	małoletnich	17 039
3.	Liczba osób stosujących przemoc domową (ogółem), w tym:	63 016
a)	kobiet	7 595
b)	mężczyzn	55 225
c)	nieletnich	196
4.	Liczba osób stosujących przemoc domową będących pod wpływem alkoholu (ogółem), w tym:	30 261
a)	kobiet	2 171
b)	mężczyzn	28 079
c)	nieletnich	11
5.	Liczba osób stosujących przemoc domową będących pod wpływem środka działającego podobnie do alkoholu	393
a)	kobiet	35
b)	mężczyzn	358
6.	Liczba osób stosujących przemoc domową będących jednocześnie pod wpływem alk. i środka działającego podobnie do alkoholu	142
a)	kobiet	8
b)	mężczyzn	134
7.	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo – wychowawczej	611

Źródło: Formularz III/8, Sprawozdanie z podjętych przez policję działań wobec przemocy domowej dotyczące procedury „Niebieskie Karty”.

Natomiast dane policji za rok 2024 kształtowały się następująco:

	Dane za rok 2024	
1.	Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” (ogółem), w tym:	59 174
a)	liczba formularzy wszczynających procedurę	51 794
b)	liczba formularzy dotyczących kolejnych przypadków przemocy domowej w trakcie trwającej procedury	7 380
2.	Liczba osób doznających przemocy domowej (ogółem), w tym:	86 920
a)	kobiet	50 638
b)	mężczyzn	10 559
c)	małoletnich	25 723
3.	Liczba osób stosujących przemoc domową (ogółem), w tym:	60 535
a)	kobiet	8 124

b)	mężczyzn	52 411
4.	Liczba osób stosujących przemoc domową będących pod wpływem alkoholu (ogółem), w tym:	25 704
a)	kobiet	1 992
b)	mężczyzn	23 712
5.	Liczba osób stosujących przemoc domową będących pod wpływem środka działającego podobnie do alkoholu	935
a)	kobiet	84
b)	mężczyzn	851
6.	Liczba osób stosujących przemoc domową będących jednocześnie pod wpływem alk. i środka działającego podobnie do alkoholu	296
a)	kobiet	37
b)	mężczyzn	259
7.	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo – wychowawczej	490

Źródło: Formularz III/8, Sprawozdanie z podjętych przez policję działań wobec przemocy domowej dotyczące procedury „Niebieskie Karty”.

Ogólnopolskie Pogotowie dla Osób Doznających Przemocy Domowej „Niebieska Linia” pod nr telefonu 800-120-002: W marcu 2025 roku w Pogotowiu „Niebieska Linia” przeprowadzono 1534 rozmów, większość z nich (1404 rozmów, 91% wszystkich rozmów) za pośrednictwem infolinii 800-120-002 w godzinach pracy konsultantów psychologicznych. Znalazły się jednak również osoby (130 telefonów, 9% wszystkich rozmów) zainteresowane kontaktem

z prawnikami/czkami (oczekującym w poniedziałkowe i wtorkowe wieczory pod numerem 22 666-28-50 oraz w środowy wieczór pod numerem 800-120-002).

W przypadku 985 rozmów był to pierwszy kontakt dzwoniącego/ej z infolinią. Wśród telefonujących osób dorosłych zdecydowaną większość stanowiły kobiety (70%). Warto jednak podkreślić, że również mężczyźni korzystali z możliwości uzyskania porady czy wsparcia. Numer infolinii wybierały głównie osoby dorosłe. W analizowanym okresie odebrano 26 połączeń od dzieci lub niepełnoletniej młodzieży (1,69% wszystkich rozmów). Pogotowie „Niebieska Linia” ma charakter ogólnopolski. W marcu 2025 roku na infolinię dzwono z wszystkich regionów Polski. Na tle innych województw, stosunkowo najwięcej telefonów specjaliści/stki odebrali/ły od osób z Mazowsza (19%). Najmniej telefonów było z województwa świętokrzyskiego (1,66%). Połączenia wykonywano głównie z dużych (39%) i małych miast (29% wszystkich rozmów), niemały udział stanowili również mieszkańcy wsi (12% wszystkich odebranych połączeń). Pozostały odsetek stanowiły osoby, które

kontaktowały się z infolinią zza granicy lub w rozmowie z którymi nie udało się ustalić skąd dzwonią.

II 2. DANE WOJEWÓDZKIE

W danych wojewódzkich warto zwrócić uwagę na dane z badania „**Negatywne doświadczenia młodzieży w trakcie pandemii. Raport z badań ilościowych**”, zrealizowanego w 2020 roku przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę.

Wynika z nich, że ponad co czwarty respondent (27,2%) w wieku 13-17 lat doświadczył w okresie od połowy marca do końca czerwca co najmniej jednej z badanych form krzywdzenia (fizycznej, psychicznej, bycie świadkiem przemocy wobec rodziców lub rodzeństwa, rówieśniczej, wykorzystywania seksualnego). 15,8% respondentów doświadczyło jednej, 6,2% – dwóch, a 5,2% co najmniej trzech form krzywdzenia. Krzywdzenia istotnie częściej doświadczały dziewczyny niż chłopcy (34,8% vs 19,9%) i starsze nastolatki w wieku 16-17 lat niż młodsze w wieku 13-15 lat (33,5% vs 23,2%) oraz w przypadku osób, które mieszkały z osobą cierpiącą na chorobę psychiczną (53,3% vs 24,6%). W badanym okresie ponad co siódmy respondent (15%) doznał przemocy ze strony rówieśników, co dziewiąty (10,8%) ze strony bliskiej osoby dorosłej. Co 20 osoba (5,4%) była świadkiem przemocy wobec rodzica lub innego dziecka.

Źródło: Strona internetowa Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę, 29.09.2021 r.: https://fdds.pl/_Resources/Persistent/5/0/0/e/500e0774b0109a6892ce777b0d8595f528adea62/Negatywne-doswiadczenia-mlodziezy-w-trakcie-pandemii.-Raport-z-badan-ilosciowych-1.pdf.

II 3. DANE POWIATOWE

W okresie obowiązywania Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2015-2020 uprawnione podmioty w powiecie wejherowskim, wszczęły łącznie 2198 procedur „Niebieska Karta”.

Policja w latach 2015-2019 podjęła 6231 interwencji domowych z czego 26,44% zakończyło się wszczęciem procedury „Niebieska Karta” (założono 1648 NK).

Najmniej procedur wszczynały podmioty ochrony zdrowia 0,77% oraz gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych 1,36%, 3,91% procedur wszczęto w placówkach oświatowych, a 18,98% przez jednostki pomocy społecznej. Wszczęte procedury w latach

2015-2019 dotyczyły w 59,9% mieszkańców miast. Osobami doznającymi przemocy w ponad 88% to kobiety i dzieci, sprawcami przemocy głównie byli mężczyźni (90,5%), zdarzało się, że sprawcami przemocy były dzieci (0,8%).

Z danych statystycznych wynika, że 42 % założonych „Niebieskich Kart”, zostało zakończonych ponieważ przemoc nie została potwierdzona przez powołane grupy robocze.

Z powodu ustania przemocy oraz po zakończeniu pracy z rodziną zamknięto łącznie 1124 procedury. W wyniku prowadzonych czynności wynikających z procedury „Niebieska Karta” skierowano do organów ścigania 933 sprawy. Nie zawsze jednak podmioty zgłaszające przemoc organom ścigania posiadają wiedzę na temat rozstrzygnięć postępowań przez prokuraturę lub sąd, co w konsekwencji utrudnia planowanie pracy z rodziną, monitorowanie jej losów, skutecznej pracy ze sprawcą przemocy.

Z danych Komendy Powiatowej Policji w Wejherowie wynika, że prowadzono w latach 2015 – 2019 - 588 postępowań przygotowawczych w związku z art. 207 kodeksu karnego tj. o znęcanie się. W wyniku interwencji domowych Policja dokonała 540 zatrzymań sprawców, 43 krotnie zaistniała konieczność interwencji medycznej lub umieszczenia w szpitalu, 5 dzieci odebrano rodzicom i umieszczono w pieczy zastępczej w trybie ustawy o Policji. Akty przemocy w 61,8% miały miejsce w związku z nadużyciem alkoholu przez sprawcę, 298 razy doprowadzono sprawców do pomieszczeń wytrzeźwień.

W wyniku przemocy domowej w latach 2015-2019 , służby podejmowały interwencje wobec 32 dzieci w związku ze skrajnym zaniedbaniem lub narażeniem ich na utratę zdrowia lub życia, z czego wobec 8 dzieci Sąd Rejonowy w Wejherowie wydał postanowienie w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, wobec pozostałych 24 dzieci toczyło się postępowanie opiekuńcze, zakończone tymczasowym zabezpieczeniem dzieci w pieczy zastępczej. W okresie pięciu lat w pieczy zastępczej instytucjonalnej i rodzinnej umieszczono łącznie 501 dzieci w wyniku zaniedbań opiekuńczo – wychowawczych po zakończeniu postępowania opiekuńczego.

Szkoły, dla których organem prowadzącym jest Powiat Wejherowski wskazały, że w badanym okresie wzrastała liczba dzieci, które obejmowano wsparciem psychologa i pedagoga szkolnego, kierowano sprawy do organów ścigania oraz sądu.

Szkoły oprócz działań interwencyjnych i wspierających w sytuacji przemocy w rodzinie, kładły nacisk na działania profilaktyczne skierowane do uczniów, rodziców i nauczycieli. W badanym okresie realizowano łącznie 22 programy z zakresu profilaktyki przemocy w rodzinie, cyberprzemocy, przemocy rówieśniczej.

Osoby starsze, obok grupy osób niepełnosprawnych i dzieci, stanowiły kolejną grupę szczególnie narażoną na przemoc.

Najczęstszą formą przemocy kierowaną wobec seniorów w powiecie jest przemoc psychiczna (100% procedur) i fizyczna (90% procedur), w ok. 30% prowadzonych procedur dochodzi do przemocy ekonomicznej, a w 7% do przemocy seksualnej natomiast w 3,7% procedur dochodzi do zaniedbań opiekuńczych.

Najczęściej przemocy wobec seniorów w rodzinach dopuszczają się dorośle dzieci (51,8%) oraz współmałżonkowie (ok.40,7%), odnotowano również przemoc ze strony wnuków (14,8%) oraz synowych/zięciów osób starszych (11,1%). Blisko 20% respondentów wskazało, że sprawcami przemocy w rodzinie była więcej niż jedna osoba wspólnie zamieszkująca z seniorem.

Osoby i rodziny w związku z przemocą w rodzinie otrzymywały m.in. wsparcie w postaci poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, pedagogicznego, prawnego).

W latach 2015-2019 ze wsparcia specjalistycznego skorzystało ok. 5048 osób doznających przemocy z czego ok. 52,4% z poradnictwa psychologicznego 30,65% z poradnictwa pedagogicznego i 21,41% z porad prawnych. Natomiast 422 sprawców podjęło współpracę ze specjalistami z czego 31,5% ze wsparcia psychologicznego, 7,11% ze wsparcia pedagogicznego i 8,53% z porad prawnych.

W tym samym okresie jednostki pomocy społecznej skierowały do udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym 120 sprawców, 73 sprawców wzięło udział w programie korekcyjno – edukacyjnym w PCPR, a 24 osoby skutecznie go ukończyły.

Najczęstszymi formami wsparcia udzielanymi osobom doświadczającym przemocy przez jednostki pomocy społecznej była praca socjalna oraz poradnictwo specjalistyczne w dalszej kolejności warsztaty edukacyjno – rozwojowe, grupy wsparcia i udzielenie schronienia.

Ze sprawcami przemocy prowadzono najczęściej rozmowy profilaktyczne, monitorowano ich zachowania i sytuację w rodzinie. Motywowano i kierowano do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych, prowadzono pracę socjalną.

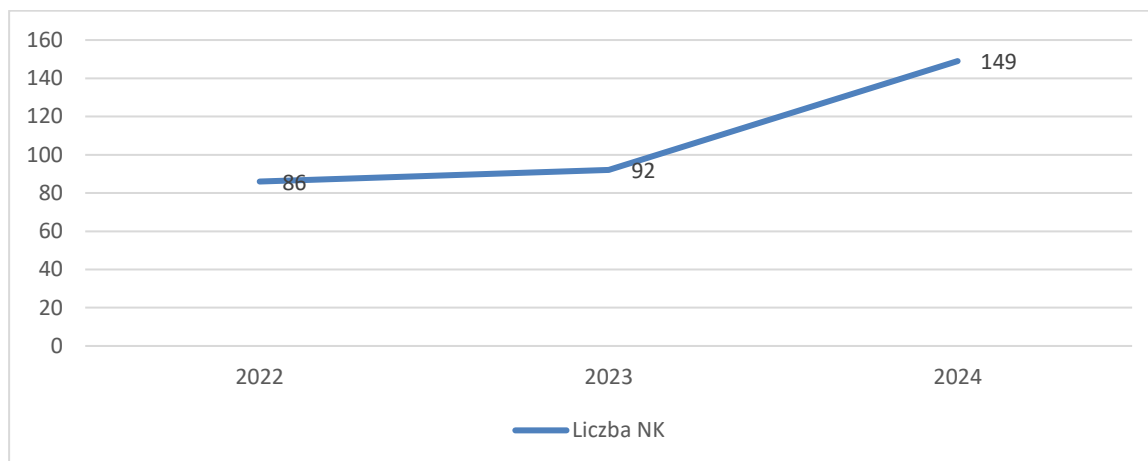
II 4. DANE GMINY RUMIA

Diagnozy zjawiska przemocy domowej dokonano na podstawie m.in. analizy danych statystycznych pozyskanych z Zespołu Interdyscyplinarnego w Rumi, Miejskiego Ośrodka

Pomocy Społecznej w Rumi, Policji, Sądu Rejonowego, diagnozy lokalnych zjawisk społecznych.

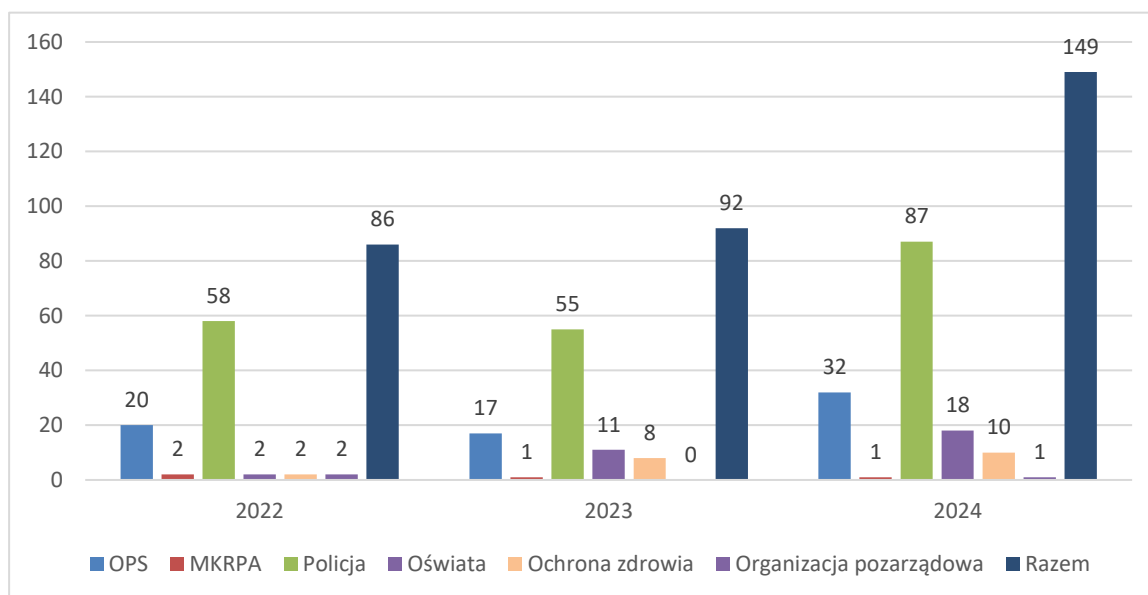
II 4.1. PROCEDURA „NIEBIESKIE KARTY”

Wykres 1. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2022 - 2024

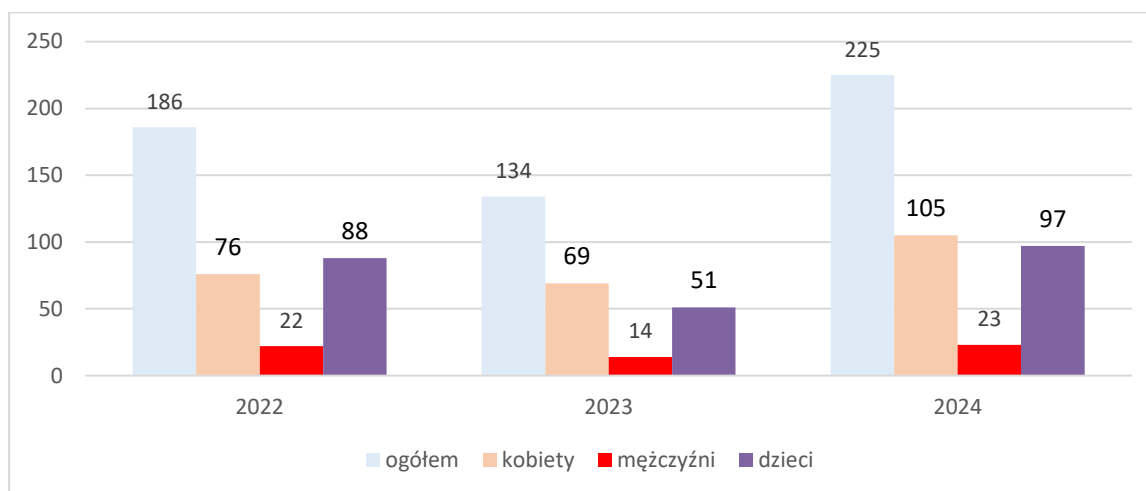
W 2022 roku wszczęto **86** procedur „Niebieskie Karty”, w roku 2023 wszczęto 92 procedury, a w roku 2024 – 149 procedur. Liczba zakładanych procedur „Niebieskie Karty” dalej rośnie.

Wykres 2. Liczba wszczętych procedur przez uprawnione podmioty

Jak wynika z zestawienia danych, podmiotem który najczęściej zakłada procedurę „Niebieskie Karty” jest Policja, następnie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Bardzo istotny jest fakt, wzrostu liczby NK zakładanych przez oświatę i służbę zdrowia. W realizacji dotychczasowego programu przeciwdziałania przemocy domowej jednym z zadań było wzmocnienie pozostałych jednostek w realizacji procedury NK.

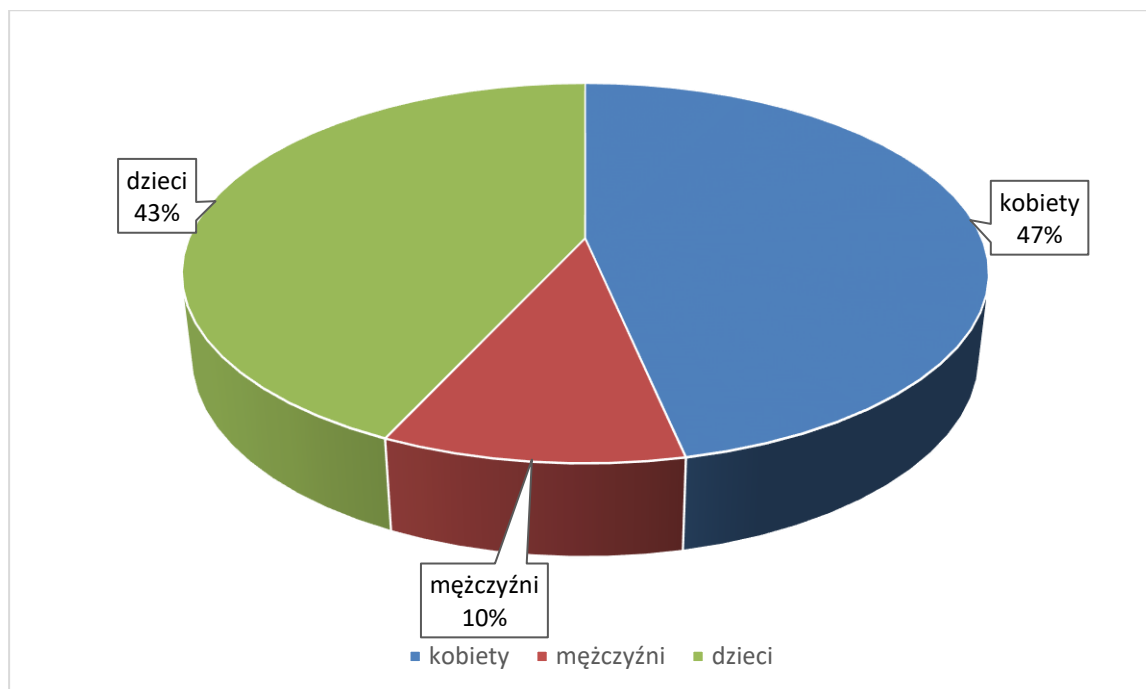
Wykres 3. Liczba osób doznających przemocy w latach 2022 - 2024

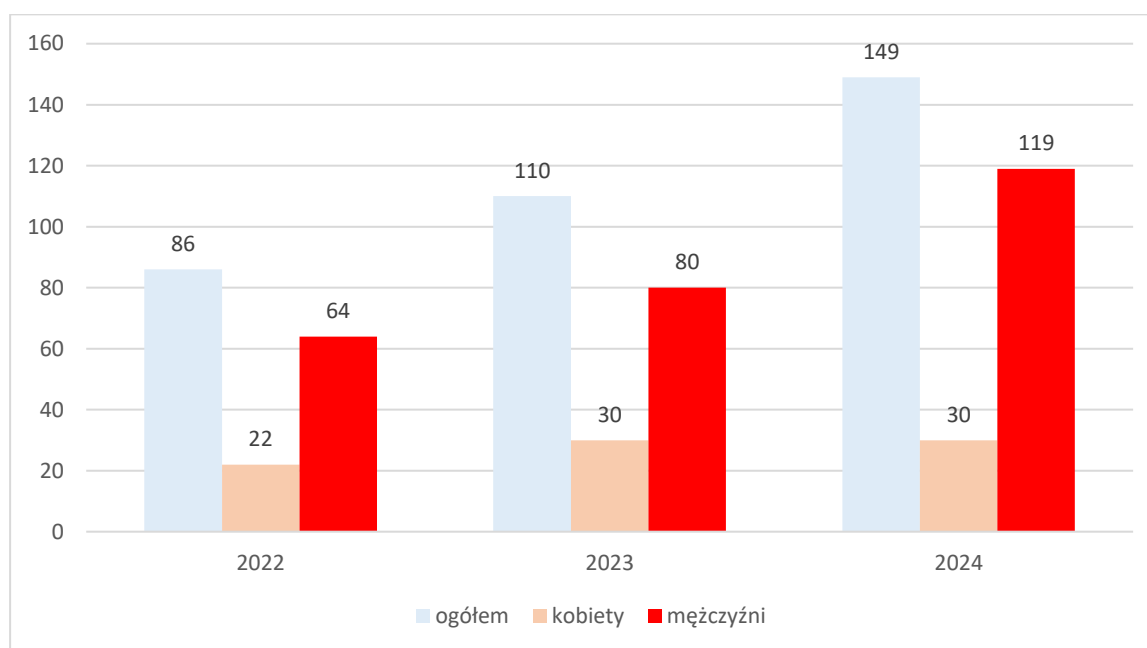
Podsumowując, najwyższy odsetek osób doznających przemocy w roku 2022 stanowią dzieci – 47 %, kobiety – 41 %, mężczyźni 12 %.

W roku 2023 najwyższy odsetek stanowią kobiety – 52 %, dzieci – 38 %, a w roku 2024 kobiety – 47 % i dzieci – 43 %.

Wykres 4. Odsetek osób doznających przemocy w 2024 r.

Wykres 5. Liczba osób stosujących przemoc w latach 2022 - 2024

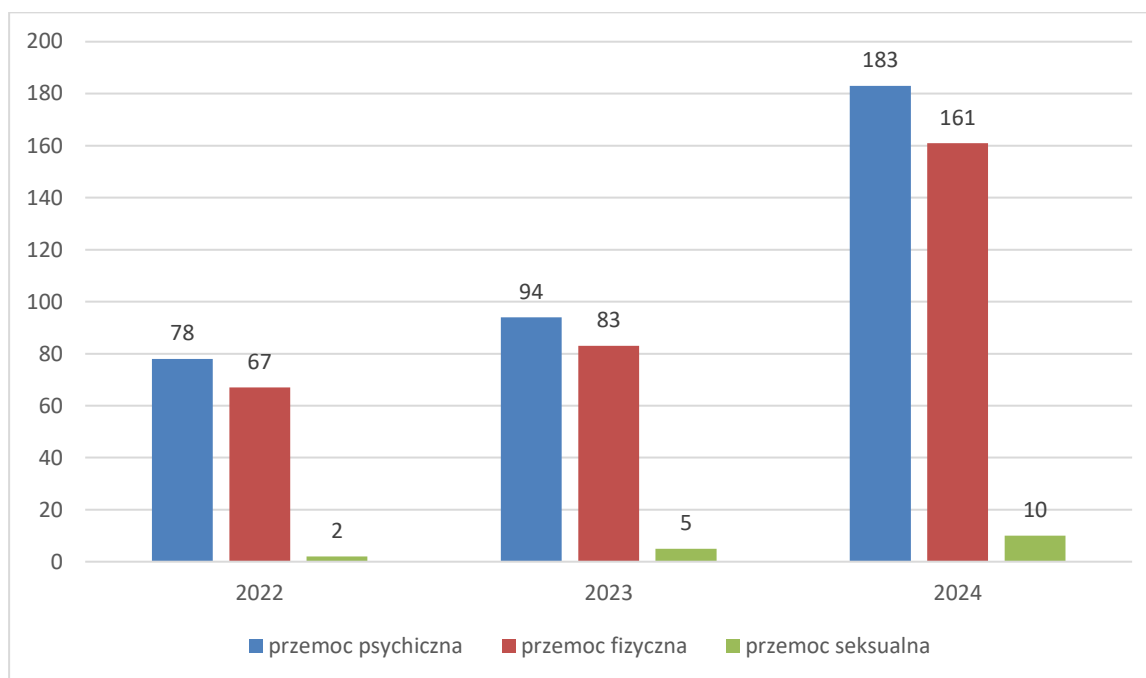

Dane dotyczące osób doznających przemocy, jak i stosujących przemoc rosną. Na podstawie tych danych można stwierdzić, że skala przemocy wzrasta. Nie jest to jednak zjawisko jednowymiarowe. Możliwe, że przemoc utrzymuje się na tym samym poziomie, a dzięki wzrostowi świadomości społecznej w zakresie przeciwdziałania przemocy wzrasta liczba ujawnianych i zgłaszanych spraw.

Ma na to wpływ wiele czynników m.in. zmiany kulturowe w społeczeństwie, zmiany modelu rodziny, odchodzenie od tradycji patriarchy, rozwój usług wsparcia dla ofiar przemocy domowej, kampanie społeczne itp.

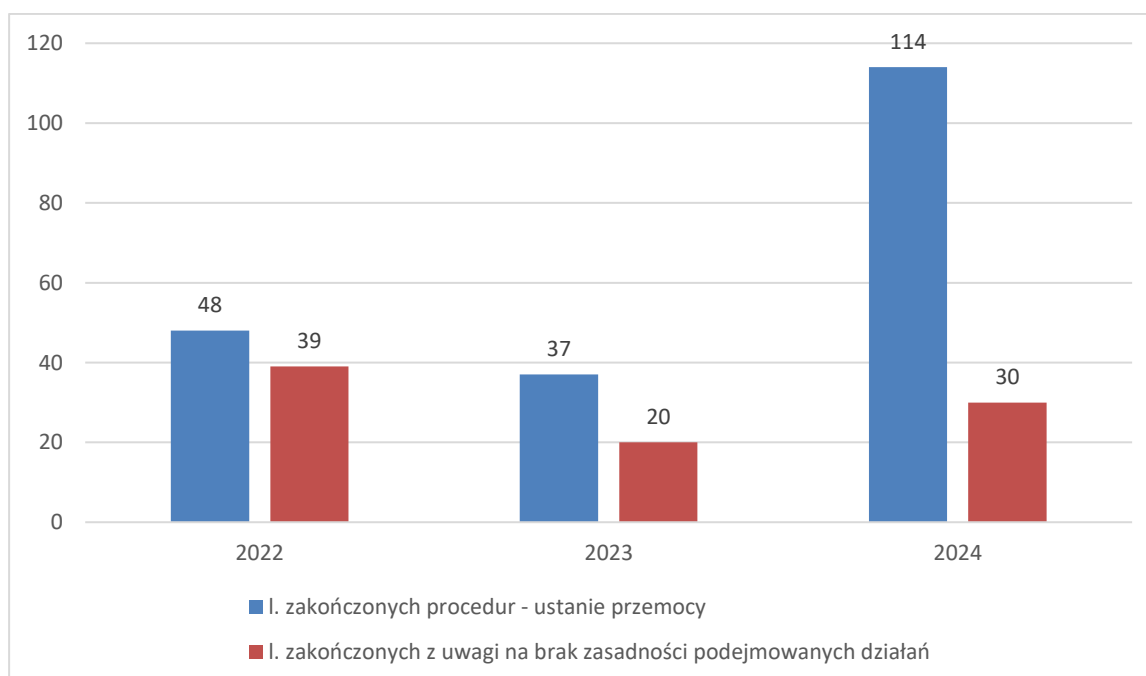
Pewnym jest, że w związku ze specyfiką przemocy domowej nie ma diagnozy skali tego zjawiska, są tylko dane uzyskane w związku z wszczęciem procedury NK i danymi osób korzystających z systemu wsparcia. Prawdziwa skala przemocy domowej nie jest zdiagnozowana.

Wykres 6. Skala zdefiniowanych form przemocy

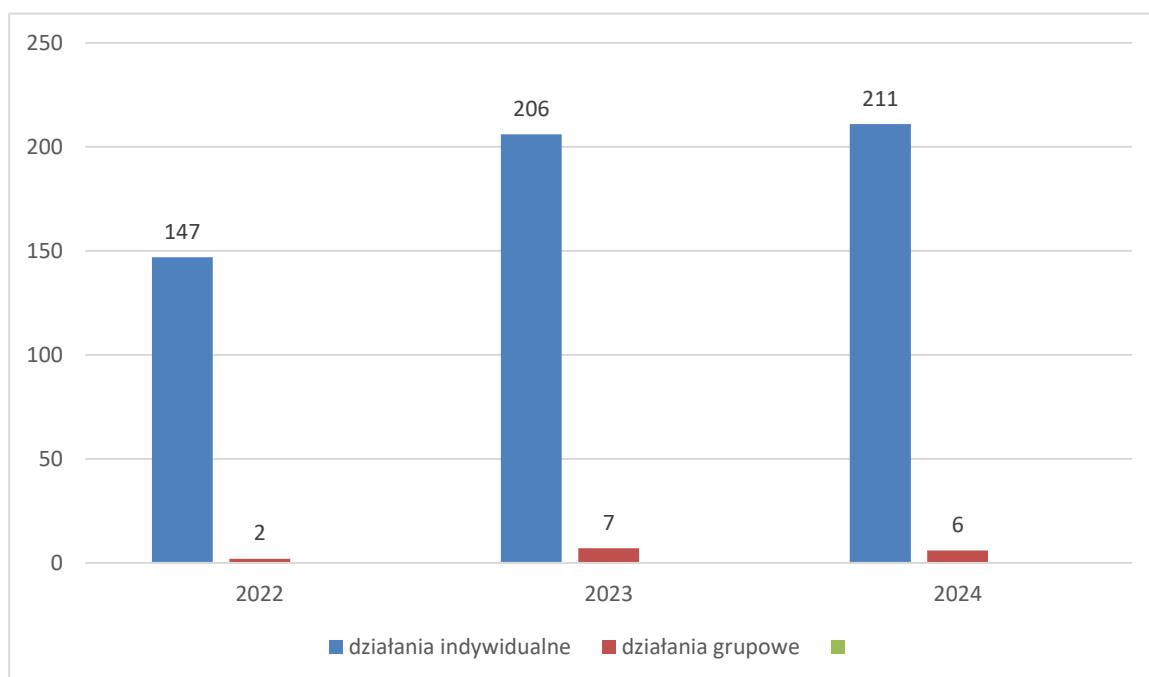

Jak wynika z powyższego wykresu skala zdefiniowanych form przemocy systematycznie wzrasta. W 2024 roku do sprawozdawczości MRiPS dodano formę przemocy ekonomicznej, zdefiniowano jej 67 przypadków.

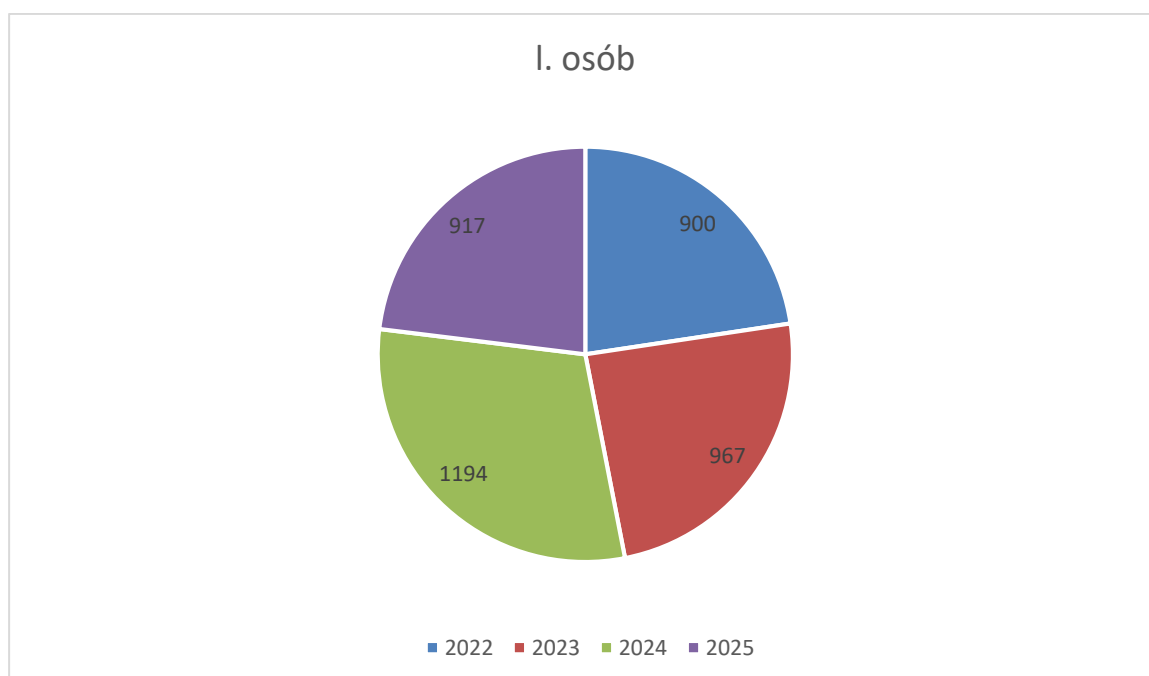
Wykres 7. Liczba zakończonych procedur NK w latach 2022 – 2024

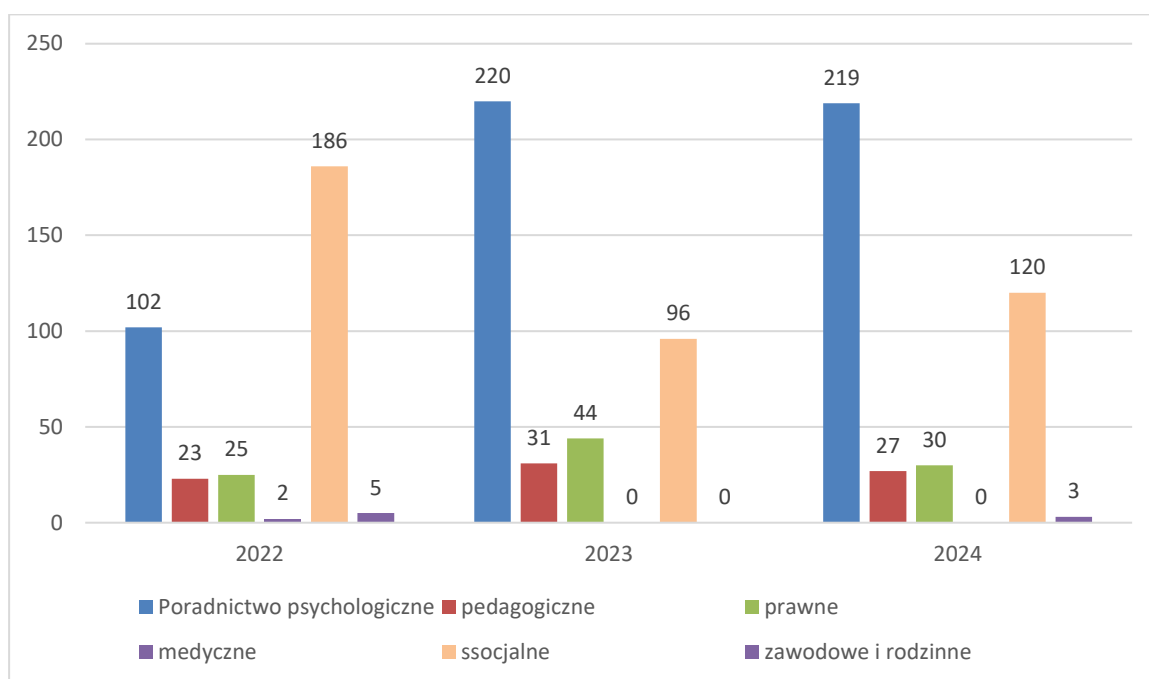
Wykres 8. Liczba osób dotkniętych przemocą domową, uczestniczących w działaniach indywidualnego wsparcia i grupowego w latach 2022 – 2024.

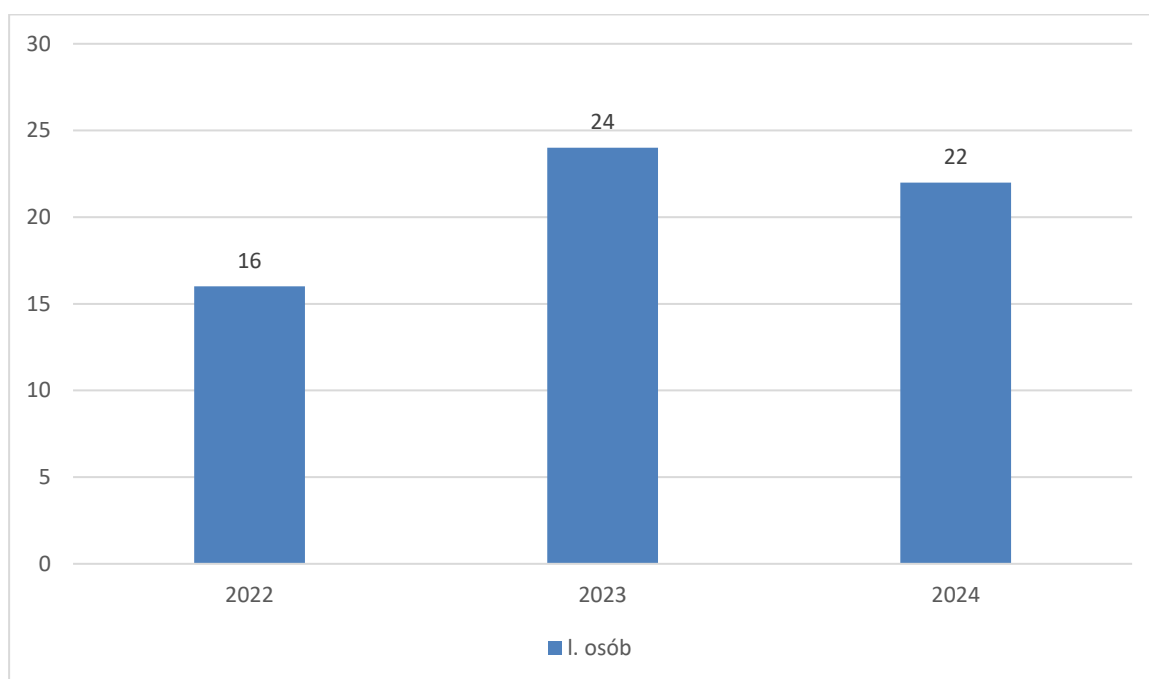
Wykres 9. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową pomocy przez Punkt Konsultacyjny w latach 2022 – 2025

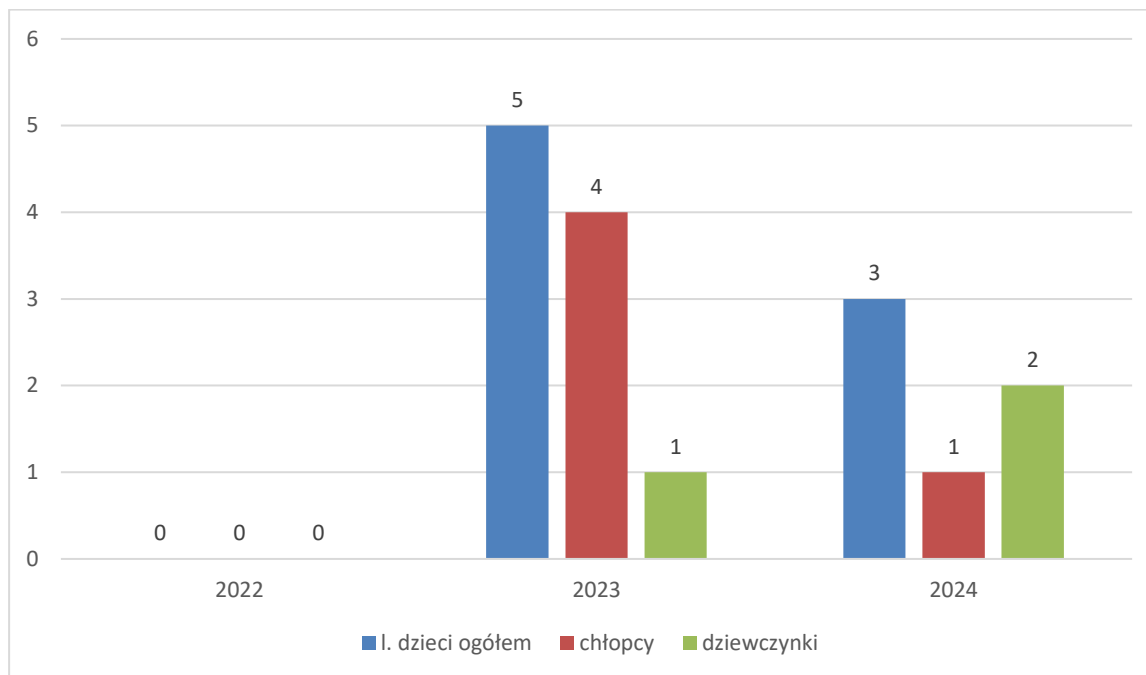
Wykres 10. Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa

Wykres 11. Liczba uczestników w grupie wsparcia dla osób doznających przemocy domowej w latach 2022 - 2024

Wykres 12. Liczba dzieci zabezpieczonych w ramach art. 12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

II 4.2. ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej jak i ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej oraz ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;

- 3) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

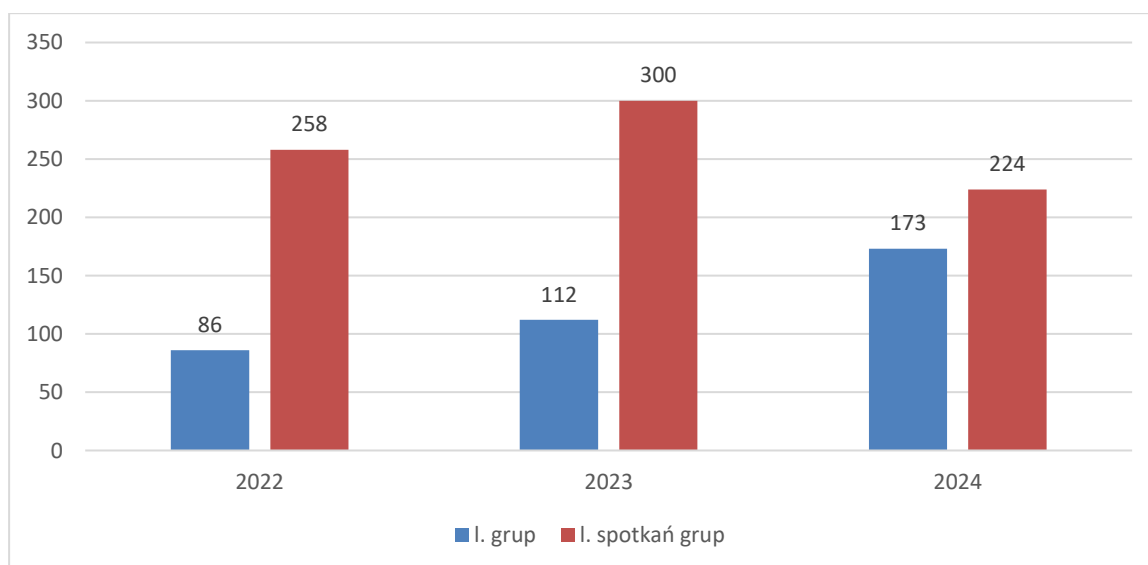
Na podstawie ww. przepisów Gmina Miejska Rumia utworzyła Zespół Interdyscyplinarny w skład którego wchodzi przedstawiciel policji, oświaty, sądu rodzinnego, komisji alkoholowej, przedstawiciel organizacji pozarządowej, ośrodka pomocy społecznej.

Wykres 13. Liczba spotkań zespołu interdyscyplinarnego w latach 2022 - 2024

Do roku 2023 podstawa prawna zakładała jedno spotkanie Zespołu Interdyscyplinarnego na kwartał lub w miarę potrzeby częściej. W związku ze zmianami w przepisach prawa zwiększono obowiązkowe spotkania ZI raz na dwa miesiące, jeśli zaistnieje potrzeba możliwość zwiększenia liczby spotkań.

Wykres 14. Liczba powołanych grup diagnostyczno - pomocowych i liczba ich spotkań

II 4.3. PUNKT KONSULTACYJNY DS. UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE

Punkt Konsultacyjny ds. uzależnień i przemocy w rodzinie funkcjonuje w Gminie Miejskiej Rumia od 2020 roku i jest prowadzony przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rumi zgodnie z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rumi realizował zadanie: „**Punkt Konsultacyjny ds. uzależnień i przemocy w rodzinie**” w ramach Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w Gminie Miejskiej Rumia na lata 2022-2024.

Punkt Konsultacyjny ds. uzależnień i przemocy w rodzinie znajdował się w tym okresie w Rumi, przy ul. Młyńskiej 8. Godziny funkcjonowania to: poniedziałek, środa, czwartek, piątek w godz. 7:30-15:30, wtorek w godz. 10:00-18:00.

Obecnie siedziba PK została przeniesiona do budynku Klubu Integracji Społecznej w Rumi przy ul. Sabata 3.

Podstawowymi zadaniami Punktu Konsultacyjnego są:

- motywowanie zarówno osób uzależnionych, jak i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia, kierowanie do leczenia specjalistycznego oraz do skorzystania z pomocy grup samopomocowych;
- motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie oraz osób używających narkotyków, do zmiany zachowania;
- udzielanie wsparcia osobom po zakończonym procesie terapii uzależnień (np. przez rozmowy podtrzymujące, uruchomienie przy punkcie konsultacyjnym grupy wsparcia);
- rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielenie informacji o możliwościach powstrzymania przemocy, stosownego wsparcia i pomocy;
- inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej;
- gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które powinny być włączone w systemową pomoc dla rodziny.

Przedewszystkim oferta Punktu Konsultacyjnego staje się coraz bardziej interdyscyplinarna z uwagi na diagnozowanie problemów całej rodziny i zaplanowaną pomoc dla wszystkich jej członków (dorosłych i dzieci).

Specjaliści zatrudnieni w Punkcie Konsultacyjnym ds. uzależnień i przemocy w rodzinie oferują mieszkańcom Rumi pomoc w oparciu o umiejętności i wiedzę z zakresu:

- udzielania pomocy psychologicznej (nawiązanie kontaktu, przeprowadzenie interwencji kryzysowej, (jeśli jest to wskazane), udzielenie wsparcia, motywowanie, poradnictwo;
- picia szkodliwego, uzależnienia, pracy z osobami bliskimi osób uzależnionych;
- sytuacji dzieci w rodzinie z problemem uzależnienia lub przemocy;
- używania narkotyków i uzależnienia w grupie dorosłych;
- używania alkoholu i narkotyków przez dzieci i młodzież;
- zjawiska przemocy domowej, w tym przemocy wobec dzieci;
- procedury „Niebieskie Karty” i systemowej pomocy w zakresie przemocy domowej;
- uzależnień behawioralnych;
- bazy adresów i ofert profesjonalnych placówek pomocowych na terenie gminy, powiatu i województwa.

W Punkcie Konsultacyjnym ds. uzależnień i przemocy w rodzinie zatrudnieni są następujący specjaliści:

Psycholodzy:

- prowadzili konsultacje psychologiczne, porady, wsparcie dla osób doświadczających przemocy, stosujących przemoc, dla osób współuzależnionych, a także dla wszystkich, którzy znaleźli się w sytuacji kryzysowej,
- pomagali uporać się z bieżącymi problemami dnia codziennego,
- pomagali w podjęciu dalszego leczenia.

Psycholog dziecięcy:

- współpracował z dziećmi w sytuacjach kryzysowych, okazując im wsparcie i zrozumienie,
- współpracował kompleksowo z rodzicami i dziećmi,
- wyróżniał się odpowiednim podejściem do dzieci w różnym wieku,
- udzielał porad dotyczących kompetencji wychowawczych

Psychotraumatolog:

- prowadził konsultacje, porady i wsparcie dla dzieci oraz dorosłych,
- współpracował z osobami, które mają za sobą traumatyczne doświadczenia,
- przeciwdziałał rozwijaniu się stresu pourazowego.

Terapeuta uzależnień:

- prowadził działalność profilaktyczną i edukacyjną w zakresie uzależnień, wspierał osoby uzależnione, DDA i współuzależnione,
- wspomagał osoby uzależnione w podjęciu leczenia i w wprowadzeniu zmian w szkodliwym wzorcu picia,
- motywował do podjęcia terapii w zakładach leczenia odwykowego,
- udzielał wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym, udzielał poradnictwa dla osób funkcjonujących z uzależnionymi.

Prawnik:

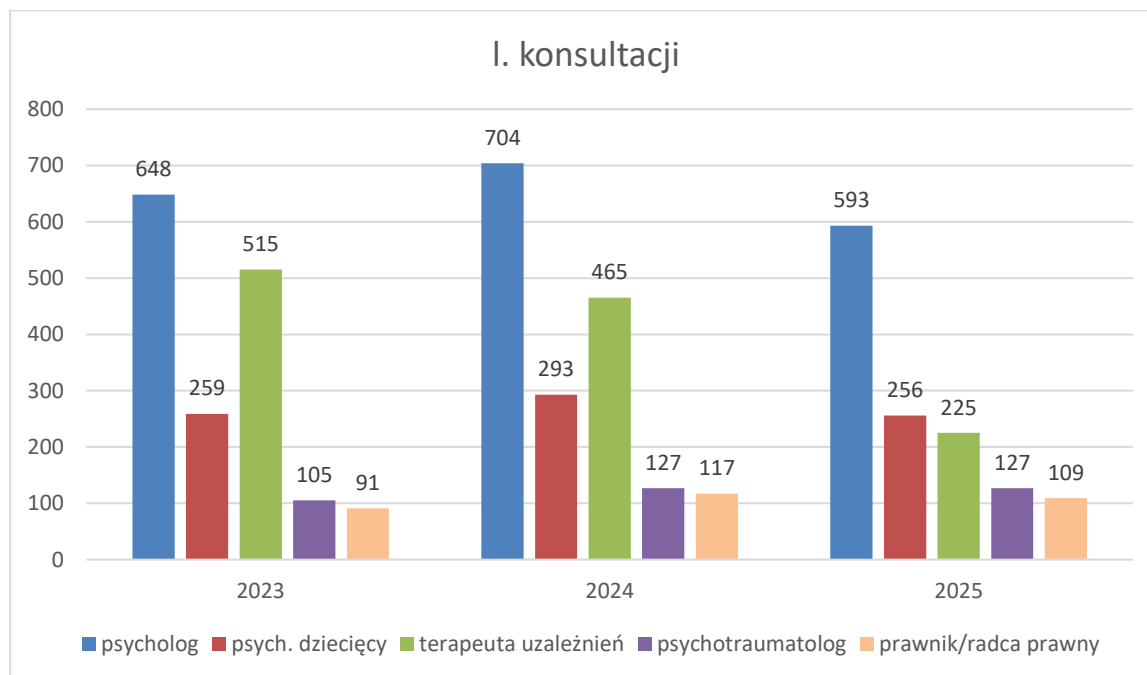
- udzielał porad prawnych w zakresie prawa rodzinnego, procedur NK, uzależnień

Radca prawny:

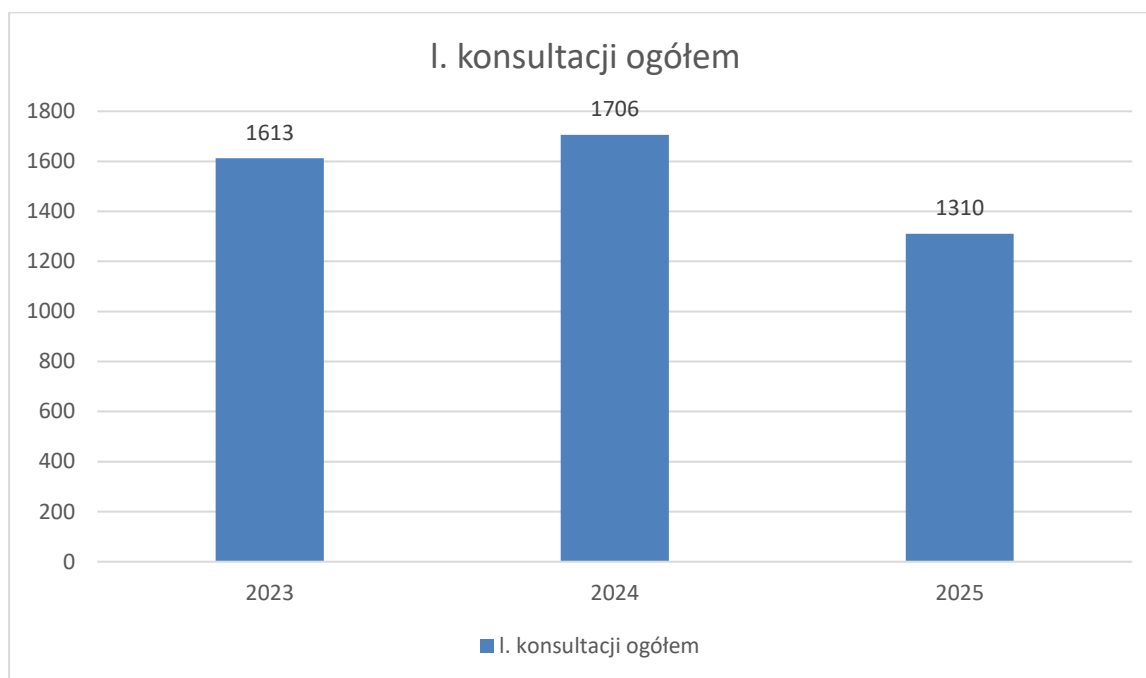
- zajmował się udzieleniem porad prawnych,
- tworzył opinie prawne w zakresie przemocy domowej i uzależnienia.

Działalność Punktu Konsultacyjnego ds. uzależnień i przemocy w rodzinie jest połączona z obsługą Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania i przemocy domowej w Rumi oraz grupami diagnostyczno-pomocowymi w związku z procedurą „Niebieskie Karty”. Dzięki temu oferta Punktu jest również skierowana do osób doznających przemocy domowej jak również do osób stosujących przemoc domową.

Wykres 15 Liczba udzielonych konsultacji w PK w latach 2023 - 2025

Wykres 16 Liczba konsultacji w PK w latach 2023 – 2025 ogółem

Osoby zatrudnione w Punkcie Konsultacyjnym skorzystały z możliwości zwiększenia kompetencji. W 2024 r. zrealizowano następujące szkolenia:

- Praca terapeutyczna z klientem z przejawami przemocy w związku (szkolenie online)
- Studium przeciwdziałania przemocy domowej (szkolenie stacjonarne)
- Pierwsza pomoc przedmedyczna (szkolenie stacjonarne)
- Szkolenie z przeciwdziałania przemocy domowej (szkolenie online)
- Jak pracować z mężczyznami, którzy doświadczają przemocy? (szkolenie online)
- Najczęściej występujące problemy i rozbieżności w realizacji procedury NK (szkolenie online)
- Czy trudy dzieciństwa wpływają na zdrowie psychiczne? (szkolenie stacjonarne)
- Samobójstwa i samouszkodzenia - diagnoza, interwencja kryzysowa i pomoc psychologiczna. (szkolenie online)

III ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY

1. Funkcjonowanie w gminie ZI i GDP.
2. Wysoka aktywność jednostek w procedowaniu NK.

3. Wysoki wskaźnik zakładanych niebieskich kart, przy równoczesnym wysokim wskaźniku zakańczanych.
4. Współpraca gmin z NGO w zakresie realizacji projektów.
5. Wysoki wskaźnik osób korzystających ze wsparcia psychologicznego w związku z przemocą na terenie gminy.
6. Działania profilaktyczne podejmowane przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej oraz placówki oświatowe w zakresie przemocy.
7. Wzrost świadomości społecznej w zakresie możliwości uzyskania pomocy w przypadku przemocy.
8. Realizowanie przez szkoły programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w zakresie przemocy, warsztatów integracyjnych, zaangażowanie młodzieży w działania realizowane w szkołach na rzecz profilaktyki przemocy.
9. Prowadzenie lokalnych kampanii społecznych.
10. Powiatowe procedury umieszczania dzieci w pieczy zastępczej w tym w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
11. Funkcjonowanie telefonu interwencyjnego w powiecie w sprawach dotyczących umieszczeń dzieci w pieczy zastępczej w tym w trybie art. 12a ustawy.
12. Zawarcie porozumienia przez Powiat ze specjalistycznym ośrodkiem wsparcia dla ofiar przemocy.
13. Specjalistyczne przygotowanie służb pomocowych.
14. Działania interdyscyplinarne na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.
15. Dostępność specjalistów w szkołach.
16. Znajomość środowisk rodzinnych dzieci i młodzieży w placówkach oświatowych, podejmowanie interwencji przez specjalistów.
17. Wzrost liczby sprawców zatrzymywanych przez Policję.

SŁABE STRONY

1. Niski wskaźnik osób podejmujących i skutecznie kończących programy korekcyjno – edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową.
2. Niedostateczne monitorowanie rodzin po zakończeniu planu pomocy i zakończeniu procedury NK.
3. Brak monitoringu osób po zakończeniu udziału w PKE.
4. Brak na terenie powiatu Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia (SOW).

5. Niewystarczająca oferta programowa dla osób doświadczających przemocy, sprawców przemocy, rodziców.
6. Brak lokalnych uregulowań prawnych umożliwiających pomoc osobom doznającym przemocy w uzyskaniu mieszkania.
7. Niewystarczająca wiedza organów zgłaszających zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa w związku z przemocą domową do organów ścigania (policja, prokuratura) oraz Sądu o rozstrzygnięciach.
8. Brak całodobowego telefonu zaufania dla osób doświadczających przemocy.
9. Niewystarczająca dostępność do specjalistów – psychologów, terapeutów, długi czas oczekiwania na pomoc specjalistów.
10. Przepełnienie klas, anonimowość.
11. Niskie zaufanie do instytucji pomocowych i ich skuteczności.
12. Niewystarczająca świadomość społeczna na temat skutków przemocy, wysoka tolerancja na przemoc.
13. Niewielkie zainteresowanie rodziców współpracą ze szkołami, małe zainteresowanie rodziców swoimi dziećmi oraz podnoszeniem kompetencji rodzicielskich oferowanym przez szkoły.

SZANSE

1. Otwartość służb na wzajemną współpracę, wymianę informacji.
2. Wypracowywanie wspólnie interdyscyplinarnych procedur pracy ze sprawcami przemocy i wsparcia osób doznających oraz monitorowania losów rodzin dotkniętych przemocą.
3. Edukowanie społeczeństwa na temat skutków przemocy.
4. Dalsze tworzenie programów osłonowych z wykorzystaniem środków budżetu państwa.
5. Ograniczenie skutków przemocy poprzez lokalne uregulowania prawne w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa osobom doznającym przemocy.
6. Usprawnienie procedur związanych z izolacją sprawców przemocy.
7. Ciągłość oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych i terapeutycznych.
8. Rozpowszechnianie wiedzy na temat możliwych form wsparcia rodzin borykających się problemami wychowawczymi, uzależnieniami, opieką nad osobami niepełnosprawnymi i seniorami.
9. Promowanie wartości rodzinnych i wychowania bez przemocy.

10. Rozwój infrastruktury pomocowej.
11. Zmiana przepisów prawa umożliwiająca skuteczną, interdyscyplinarną pomoc rodzinom uwięzionym w przemoc.
12. Zmiana postaw społecznych, brak przyzwolenia społecznego na wszelkie przejawy przemocy (przemoc domową, rówieśniczą, cyberprzemoc, znęcanie się nad zwierzętami itp.).
13. Przeszkolenie specjalistów w celu uzyskania kwalifikacji do prowadzenia programów korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy zgodnie z wymaganiami ustawowymi.
14. Powołanie powiatowego zespołu monitorującego realizację programu.
15. Wprowadzenie we wszystkich szkołach procedur antyprzemocowych.
16. Wypracowanie lokalnej sieci wsparcia rodzin i osób zagrożonych lub dotkniętych przemocą.
17. Systematyczne szkolenie kadr.
18. Prowadzenie kampanii społecznych.

ZAGROŻENIA

1. Społeczne przyzwolenie na przemoc.
2. Ukrywanie przez rodziny zachowań przemocowych, bierność w podejmowaniu działań na rzecz zmiany swojej sytuacji.
3. Bierność świadków przemocy.
4. Niewydolność wychowawcza rodzin i wzrost liczby tych rodzin.
5. Niewystarczające wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
6. Izolacja społeczna i zagrożenie bezpieczeństwa seniorów i osób niepełnosprawnych.
7. Instrumentalne i bezrefleksyjne wypełnianie obowiązków ustawowych przez służby bez podejmowania innowacyjnych i odpowiadających na potrzeby społeczne działań.
8. Zaniechanie rozwoju kompetencji służb zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy.
9. Długi czas postępowań karnych w stosunku do sprawców przemocy, orzekanie kar w zawieszeniu.
10. Wypalenie zawodowe przedstawicieli służb zajmujących się przemocą.
11. Utrzymywanie się wysokiego wskaźnika przemocy w powiecie.
12. Powielanie negatywnych wzorców zachowań przez młodzież w życiu dorosłym.

13. Zagrożenie alienacją i wykluczeniem społecznym rodzin z problemem przemocy.
14. Uzależnienia młodzieży jako ucieczka od problemów.
15. Wzrost liczby dzieci z zaburzeniami zachowania i emocji, zaburzeniami na tle psychicznym.

IV ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Głównym celem programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej w Rumi.

W oparciu o sporządzoną diagnozę przemocy w Gminie Miejskiej Rumia oraz określone mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia wynikające z przeprowadzonej diagnozy, sformułowano cel główny programu tj. „Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej w Rumi”.

Zaprojektowano również cele i zadania dla pięciu priorytetów w zakresie podnoszenia wrażliwości i świadomości społecznej nt. przemocy i jej skutków, wsparcia osób doświadczających przemocy, ograniczenia przemocy poprzez pracę ze sprawcami przemocy oraz w zakresie podnoszenia kwalifikacji osób zawodowo zajmujących się wsparciem rodzin i osób uwikłanych w przemoc.

Dynamika zjawiska przemocy wskazuje, że:

1. wzrasta liczba osób doznających przemocy, które korzystają ze wsparcia psychologicznego na terenie gminy,
2. odnotowuje się niski wskaźnik udziału sprawców przemocy domowej w podejmowaniu współpracy ze specjalistami,
3. utrzymuje się wysoki wskaźnik prowadzonych procedur NK przy równoczesnym wzroście liczby zakańczanych procedur przez zespół interdyscyplinarny,
4. pracownicy oświaty i ochrony zdrowia znacznie rzadziej wszczynają procedurę „Niebieska Karta” niż pozostałe powołane do tego organy,
5. konieczne jest przeszkolenie w formie warsztatowej nauczycieli, pedagogów, psychologów oraz pracowników ochrony zdrowia w zakresie prowadzenia procedury „Niebieska Karta”,
6. ponad połowa wszczętych procedur NK dot. spraw związanych z uzależnieniem od alkoholu.

Analiza powyższych danych statystycznych wskazuje na konieczność:

1. uwzględnienia w kolejnych latach oferty pomocowej dla osób doznających przemocy domowej i sprawców przemocy w postaci specjalistycznego wsparcia psychologicznego, terapeutycznego, pedagogicznego,
2. opracowania i wdrażania programów profilaktycznych i działań informacyjnych skierowanych nie tylko do dzieci i młodzieży, ale również do osób dorosłych, w zakresie prawidłowych i pozbawionych przemocy metod wychowawczych,
3. propagowania zdrowego stylu życia bez używek, rozpowszechniania informacji o formach kryzysów w rodzinie, możliwościach uzyskania wsparcia w sytuacjach kryzysu w celu zapobiegania utrwalaniu i pogłębianiu się zachowań destrukcyjnych,
4. stworzenia systemu wsparcia dla grup zawodowych zajmujących się pracą z rodzinami
5. doświadczającymi przemocy w tym w szczególności dostępu do superwizji, szkoleń.

Cel główny: Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Rumi.

Cele szczegółowe:

1. zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
2. zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej.
3. zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.
4. zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

IV 1. KIERUNKI DZIAŁAŃ

W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej, w tym realizacji celów ustawowych oraz celów wskazanych w Programie, określono cztery podstawowe obszary zawierające kierunki działań oraz sprecyzowano oddziaływania wobec różnych grup odbiorców:

1. Profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna: obszar kierowany do ogółu społeczeństwa, w tym do osób i rodzin zagrożonych przemocą domową
2. Ochrona i pomoc osobom doznającym przemocy domowej: obszar kierowany do osób doznających przemocy domowej (w tym do: kobiet, mężczyzn, dzieci, współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób niepełnosprawnych), jak również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się ochroną i pomocą osobom doznającym przemocy domowej.
3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową: obszar kierowany do osób stosujących przemoc domową, jak również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się oddziaływaniem na osoby stosujące przemoc domową.
4. Podnoszenie kompetencji, rozwijanie i doskonalenie umiejętności służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej: obszar kierowany do przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Każde z działań we wskazanych obszarach zostało przypisane konkretnym podmiotom odpowiedzialnym za ich realizację. Opisano też przewidywane wskaźniki monitorowania realizacji działań.

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej, pomaganie osobom doznającym przemocy domowej, a także oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową jest nadrzędnym celem, który powinien łączyć działania sektora publicznego i organizacji pozarządowych.

IV 2. ADRESACI PROGRAMU I REALIZATORZY

Program jest skierowany do:

- 1) ogółu społeczeństwa, w tym osób zagrożonych przemocą domową;
- 2) osób doznających przemocy domowej;
- 3) osób stosujących przemoc domową;
- 4) świadków przemocy domowej;
- 5) służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej

Realizatorami Programu są:

- jednostki samorządu terytorialnego, przy współpracy podmiotów lub organizacji pozarządowych oraz kościołów i związków wyznaniowych, podmioty wymienione w ustawie jako realizatorzy przeciwdziałania przemocy domowej.

V OBSZARY, KIERUNKI I DZIAŁANIA W PROGRAMIE

V 1. OBSZAR 1

PROFILAKTYKA, DIAGNOZA I EDUKACJA SPOŁECZNA

Cel 1: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych, diagnostycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Kierunki działań:

1.1. Poszerzenie wiedzy ogółu społeczeństwa, w tym zainteresowanych służb, na temat zjawiska przemocy domowej

Rodzaje działań:

1.1.1. Opracowywanie diagnoz i prowadzenie badań, ekspertyz oraz analiz dotyczących zjawiska przemocy domowej i czynników z nią skorelowanych

Diagnoza na poziomie Gminy Rumia

Wskaźniki:

- liczba opracowanych diagnoz, badań, ekspertyz oraz analiz zjawiska przemocy domowej.

Realizatorzy działań: wszystkie jednostki i podmioty na terenie Rumi, które realizują zadania w zakresie bezpieczeństwa, przeciwdziałania przemocy domowej i przemocy rówieśniczej, podmioty uprawnione w procedurze NK

Termin realizacji: 2026 – 2030.

Cel 2: Diagnoza zjawiska przemocy domowej na obszarze gminy

Kierunki działań:

2.1. Poznanie i zdefiniowanie skali zjawiska przemocy domowej

Rodzaje działań:

2.1.1. Analiza sprawozdawczości rocznej, realizacja diagnozy

Realizatorzy zadania: MOPS

Wskaźniki:

- liczba przeprowadzonych lokalnych diagnoz zjawiska przemocy domowej.

Termin realizacji: 2026 -2030

Cel 3. Monitorowanie zjawiska przemocy domowej na obszarze gminy

Kierunki działań:

3.1. Poznanie i zdefiniowanie skali zjawiska przemocy domowej, udzielenie skutecznego wsparcia

Rodzaje działań:

3.1.1. Analiza sprawozdawczości rocznej, realizacja diagnozy,

Realizatorzy zadania: MOPS, Policja

Wskaźniki:

- liczba osób/rodzin objętych monitorowaniem w ramach procedury NK.

Termin realizacji: 2026 -2030

Cel 4. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej

Kierunki działań:

4.1. Wzrost świadomości społecznej nt. przemocy domowej, podniesienie poziomu wiedzy w zakresie przyczyn i skutków przemocy.

Rodzaje działań:

4.1.1. Prowadzenie lokalnych kampanii społecznych, które:

- obalają stereotypy na temat przemocy domowej, usprawiedliwiające jej stosowanie,
- opisują mechanizmy przemocy domowej oraz jednoznacznie wskazują na ich społeczną szkodliwość i społeczno-kulturowe uwarunkowania,
- promują metody wychowawcze bez użycia przemocy i informują o zakazie stosowania kar cielesnych wobec małoletnich przez osoby wykonujące władzę rodzicielską oraz sprawujące opiekę lub pieczę,
- promują działania służące przeciwdziałaniu przemocy domowej, w tym ochronę i pomoc dla osób doznających przemocy, oraz interwencję wobec osób stosujących przemoc domową

4.1.2. Prowadzenie poradnictwa, w szczególności przez działania edukacyjne służące wzmocnieniu funkcji opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania

przemocy, jak również dotyczące wzrostu kompetencji rodziców i opiekunów w środowisku zagrożonym przemocą domową.

Realizatorzy zadania: jednostki samorządu terytorialnego - szczebel gminny, wszystkie jednostki i podmioty uprawnione w ramach ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Wskaźniki:

- liczba placówek prowadzących poradnictwo w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- liczba wizyt patronażowych prowadzonych przez położne podstawowej opieki zdrowotnej,
- liczba podejmowanych inicjatyw, kampanii, wydarzeń dot. profilaktyki przemocy domowej.
- liczba udzielonego poradnictwa
- liczba grup wsparcia dla rodziców
- liczba udzielonego wsparcia w formie szkoły dla rodziców (liczba edycji/ liczba osób)

Termin realizacji: 2026 - 2030

V 2. OBSZAR 2

OCHRONA I WSPARCIE OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ

Cel 1: Realizacja procedur "Niebieskie Karty" przez uprawnione podmioty.

Kierunki działań:

2.1. Zatrzymanie przemocy domowej, wsparcie osób doznających przemocy domowej.

Rodzaje działań:

2.1.1. Realizacja procedur „Niebieskie Karty”.

Wskaźniki:

- liczba wszczętych w danym roku procedur "Niebieskie Karty", tj. liczba sporządzonych formularzy "Niebieska Karta - A" przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów wszczynających procedurę,
- liczba kontynuowanych w danym roku procedur "Niebieskie Karty" wszczętych w latach poprzedzających rok sprawozdawczy,

- liczba wypełnionych formularzy "Niebieska Karta - A" dokumentujących kolejne zdarzenia stosowania przemocy domowej w sprawach toczących się procedur "Niebieskie Karty",
- liczba osób doznających przemocy domowej objętych w danym roku działaniami w ramach procedury "Niebieskie Karty",
- liczba osób doznających przemocy domowej objętych w danym roku działaniami w ramach procedury "Niebieskie Karty", ze względu na problem przemocy fizycznej,
- liczba osób doznających przemocy domowej objętych w danym roku działaniami w ramach procedury "Niebieskie Karty", ze względu na problem przemocy psychicznej,
- liczba osób doznających przemocy domowej objętych w danym roku działaniami w ramach procedury "Niebieskie Karty", ze względu na problem przemocy ekonomicznej,
- liczba osób doznających przemocy domowej objętych w danym roku działaniami w ramach procedury "Niebieskie Karty", ze względu na problem wykorzystania seksualnego,
- liczba osób doznających przemocy domowej objętych w danym roku działaniami w ramach procedury "Niebieskie Karty", ze względu na problem cyberprzemocy, gaslightingu i inne.
- liczba wypełnionych formularzy "Niebieska Karta - C".

Termin realizacji: 2026 -2030

Realizatorzy działań: wszystkie jednostki i podmioty na terenie Rumi, które realizują zadania w zakresie bezpieczeństwa, przeciwdziałania przemocy domowej i przemocy rówieśniczej, podmioty uprawnione w procedurze NK

Termin realizacji: 2026 – 2030.

Cel 2. Realizowanie przez instytucje publiczne zajmujące się pomocą osobom doznającym przemocy domowej pomocy w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, terapii indywidualnej lub grupowej, pomocy w formie grup wsparcia lub innych grup samopomocowych

Kierunki działań:

2.1. Wsparcie osób doznających przemocy domowej.

Rodzaje działań:

2.1.1. Poradnictwo

Wskaźniki:

- liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa, w tym: psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, medycznego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego w danej instytucji,
- liczba osób uczestniczących w terapii indywidualnej lub grupowej,
- liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia,
- liczba osób uczestniczących w grupach samopomocowych.

Realizatorzy działań: wszystkie jednostki i podmioty na terenie Rumi, które realizują zadania w zakresie bezpieczeństwa, przeciwdziałania przemocy domowej i przemocy rówieśniczej, podmioty uprawnione w procedurze NK

Termin realizacji: 2026 -2030

Cel 3. Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej pomocy, świadczonej przez punkty konsultacyjne**Kierunki działań:**

2.1. Wsparcie osób doznających przemocy domowej.

Rodzaje działań:

2.1.1. Poradnictwo i wsparcie

Wskaźniki:

- liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa, w tym: psychologicznego, pedagogicznego, prawnego,
- liczba osób uczestniczących w terapii indywidualnej lub grupowej,
- liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia,
- liczba osób uczestniczących w grupach samopomocowych.

Realizatorzy działań: pracownicy zatrudnieni w Punkcie Konsultacyjnym ds. uzależnień i przemocy domowej.

Termin realizacji: 2026 -2030

Cel 4. Zapewnianie ochrony dzieciom w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej**Kierunki działań:**

2.1. Ochrona zdrowia i życia dzieci

Rodzaje działań:

2.1.1. szacowanie ryzyka, interwencja, zabezpieczenie dzieci

Wskaźniki:

- liczba dzieci, którym zapewniono ochronę w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, w związku z zagrożeniem życia lub zdrowia, w tym:
 - liczba dzieci umieszczonych u innej, niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rozumieniu art. 115 § 11 Kk,
 - liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej,
 - liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej,
 - liczba zażaleń do sądu opiekuńczego na zapewnienie dziecku ochrony, o której mowa w art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
 - liczba stwierdzonej przez sąd bezzasadności, nielegalności lub nieprawidłowości w trakcie zapewnienia dziecku ochrony,
 - liczba zawiadomień o stwierdzeniu przez sąd bezzasadności, nielegalności lub nieprawidłowości w trakcie zapewnienia dziecku ochrony, przełożonych osób, które dokonały czynności związanych z zapewnieniem dziecku ochrony.

Realizatorzy działań: pracownicy socjalni, policja, służba zdrowia

Termin realizacji: 2026 -2030

Cel 5. Monitorowanie pomocy udzielanej osobom doznającym przemocy domowej

Kierunki działań:

2.1. ocena skuteczności udzielanego wsparcia

Rodzaje działań:

2.1.1. Wizyty monitorujące, zakańczanie procedur

Wskaźniki:

- liczba zakończonych procedur "Niebieskie Karty" ze względu na ustanie przemocy domowej,
- liczba zakończonych procedur "Niebieskie Karty" ze względu na brak zasadności podejmowania działań,
- liczba osób, wobec których podjęto działania monitorujące po zakończeniu procedury "Niebieskie Karty",

Realizatorzy: członkowie grup diagnostyczno - pomocowych, pracownicy socjalni, policja

Termin realizacji: 2026-2030

Cel 6. Zgłaszanie do Zespołu ds. analizy zdarzeń, na skutek których małoletni poniósł śmierć lub doznał ciężkiego uszczerbku na zdrowiu.

Kierunki działań:

2.1 analiza przypadków w celu poprawy funkcjonowania systemu

Rodzaj działań:

2.1.1 zgłoszenie przypadku

Wskaźniki:

liczba przypadków śmiertelnych/ ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, których główną przyczyną było stosowanie przemocy domowej

liczba zgłoszonych przypadków do Zespołu ds. Analiz

Realizatorzy: MOPS, Policja, Jednostki Oświaty, Służba zdrowia

Termin realizacji: 2026 -2030

V 3. OBSZAR 3

ODDZIAŁYWANIA NA OSOBĘ STOSUJĄCĄ PRZEMOC DOMOWĄ

Cel 1. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.

Kierunki działań:

3.1. Tworzenie i rozszerzanie oferty działań wobec osób stosujących przemoc domową.

Rodzaje działań:

3.1.1. Rozpowszechnianie informacji o dostępnym wsparciu

Realizatorzy zadania: jednostki samorządu terytorialnego - szczebel samorządowy i powiatowy

Wskaźniki:

- aktualizacja na stronach internetowych baz teleadresowych podmiotów realizujących programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową oraz programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową,

Termin realizacji: 2026-2030

Cel 2. Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy domowej

Kierunki działań:

3.2 Zatrzymanie przemocy domowej

Rodzaje działań:

3.2.1. Działania wobec osób stosujących przemoc domową, w tym w ramach procedury "Niebieskie Karty"

Wskaźniki:

- liczba osób stosujących przemoc domową objętych procedurą "Niebieskie Karty",
- liczba wypełnionych formularzy "Niebieska Karta - D",

Realizatorzy zadania: przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Policji, Żandarmerii Wojskowej, ochrony zdrowia, oświaty, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, jednostki organizacyjne prokuratury, jednostki oświaty podległe prowadzącym placówki oświatowe, a także inne podmioty i organizacje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej w ramach zespołów interdyscyplinarnych lub grup diagnostyczno-pomocowych.

Termin realizacji: 2026-2030

V 4. OBSZAR 4

PODNOSENIE KOMPETENCJI, ROZWIJANIE I DOSKONALENIE UMIEJĘTNOŚCI SŁUŻB I PRZEDSTAWICIELI PODMIOTÓW REALIZUJĄCYCH DZIAŁANIA Z ZAKRESU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

Cel 1. Podnoszenie kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej

Kierunki działań:

4.1 Zwiększenie skuteczności działań osób realizujących zadania.

Rodzaje działań:

4.1.1. Opracowywanie diagnoz potrzeb szkoleniowych członków zespołu interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej

Wskaźniki:

- liczba diagnoz potrzeb szkoleniowych,
- liczba uczestników szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Realizatorzy zadania: jednostki samorządu terytorialnego - szczebel gminny, powiatowy i wojewódzki.

Termin realizacji: 2026-2030

Cel 2. Wzmacnianie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej

Kierunki działań:

4.2 Wzmocnienie pracowników realizujących zadania

Rodzaje działań:

4.2.1 Realizacja specjalistycznych szkoleń

Wskaźniki:

- liczba zrealizowanych szkoleń,
- liczba osób uczestniczących w szkoleniach,
- liczba osób, które uzyskały certyfikat specjalisty.

Termin realizacji: 2026 -2030

Cel 3. Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami doznającymi przemocy domowej i z osobami stosującymi przemoc domową, w formie m.in. superwizji, coachingu, doradztwa, grup wsparcia

Kierunki działań:

4.3 Wsparcie osób realizujących zadania

Rodzaje działań:

4.3.1 Zapewnienie dostępu do szkoleń, do superwizji, grup wsparcia

Wskaźniki:

- liczba osób poddanych różnym formom poradnictwa i wsparcia psychologicznego,
- liczba zrealizowanych spotkań superwizyjnych,
- liczba osób uczestniczących w spotkaniach superwizyjnych.
- liczba szkoleń
- liczba uczestniczących w szkoleniach

Realizatorzy: MOPS, ZI

Termin realizacji: 2026-2030

VI REALIZACJA PROGRAMU

Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej została zaprojektowana na lata 2026-2030.

Finansowanie programu będzie realizowane dzięki środkom własnym gminy, środkom z funduszu alkoholowego, pozyskanym środkom rządowym.

VII PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Zakłada się, że zadania realizowane w ramach Programu doprowadzą do zwiększenia skuteczności pomocy i wsparcia osobom zagrożonym i doznającym przemocy domowej przez:

- podniesienie świadomości społecznej w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz zwiększenie wiedzy na temat mechanizmów i skutków przemocy,
- rozwój, wzmocnienie i upowszechnienie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- podniesienie jakości usług świadczonych na rzecz osób zagrożonych bądź doznających przemocy domowej,
- zwiększenie dostępności do pomocy specjalistycznej osobom doznającym przemocy domowej, w tym zapewnienie miejsc w całodobowych placówkach udzielających pomocy,
- zintensyfikowanie i podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową,
- wsparcie osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

VIII SPOSÓB MONITOROWANIA I SPRAWOZDAWCZOŚCI

Ocena jakości realizowanych w ramach Programu działań będzie odbywała się w oparciu o prowadzony monitoring i sprawozdawczość.

Sprawozdawczość dokonywana będzie corocznie za dany rok kalendarzowy, program podlega monitoringowi i ewaluacji.

UZASADNIENIE

Projekt uchwały przygotowany został w oparciu o art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673 z późn. zm.).

Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej. Stąd, konieczna jest kontynuacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w kolejnych latach 2026-2030.

Poprzedni Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Miejskiej Rumia na lata 2021-2025 przyjęty uchwałą Nr III/24/2024 Rady Miejskiej Rumi z dnia 13 czerwca 2024 roku utracił swoją moc z upływem 31 grudnia 2025 r. Niniejszy Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Miejskiej Rumia na lata 2026 - 2030 (zwany dalej Programem) stanowi jego kontynuację.

Głównym celem Programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej w Rumi. Zaprojektowano w nim także cele i zadania w zakresie podnoszenia wrażliwości i świadomości społecznej na temat przemocy i jej skutków, wsparcia osób doświadczających przemocy, ograniczenia przemocy poprzez pracę ze sprawcami przemocy oraz w zakresie podnoszenia kwalifikacji osób zawodowo zajmujących się wsparciem rodzin i osób uwikłanych w przemoc.

Program ma być narzędziem aktywnego, racjonalnego realizowania polityki w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w Gminie Rumia.

Z uwagi na okres obowiązywania Programu (2026-2030) oraz różnorodność podmiotów zaangażowanych w realizację zadań, środki finansowe na realizację zadań będą uwzględniane w rocznych planach finansowych poszczególnych jednostek. Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Miejskiej Rumia na lata 2026-2030 są środki własne Gminy, środki z funduszu alkoholowego, w tym wpływy z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz środki z budżetu państwa a także województwa przeznaczone na realizację zadań dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej. Ponadto, jednostki i organizacje uczestniczące w realizacji Programu mogą aplikować o środki zewnętrzne na realizację właściwych sobie zadań określonych w Programie.

Biorąc pod uwagę powyższe, podjęcie niniejszej uchwały jest w pełni uzasadnione.

Projekt uchwały przedkłada Burmistrz Miasta.